

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתְךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

כאשר מחנכים ילד להיות כמו תוכי, שלא יודע למי מברכים
ואת מי עובדים, לא רק שחינוך כזה לא מועיל – הוא גם מזיק.
היום בקירוב יהודים לעבודת ה' צריך להתחיל מההכרה,
הידיעה וההתבוננות למי עובדים.

[מתוך השיעור "להתחיל מבראשית – ראשית העבודה בדרך פשיסחא"]

נח תשפ"ג

מחזור חדש

"ואני תפילה" 23

קול שמחה לפרשת נח
על התפילה הנובעת מהלא מודע

הבחירה הנכונה 25

מלכות ישראל – תיקון המדינה
אז למי מצביעים?

הסיפור החסידי 26

כשיש אהבה אמיתית
רבי ישראל מרוז'ין

מענות ותשובות 28

תשובות הרב לשואלים
תשובה מאהבה או מיראה
וקניית דירה מול מקום שליחות

פִּאֲזוֹר טֵלְעִיִּים 29

הָכִי גְבוּהָ, הָכִי נְחוּךְ
רְזִי יִסְפָּר לָנוּ עַל הַהֲנַהֲגָה הַפְּלִכֹתִית
הַפְּיֻחֶת שֶׁל רַבֵּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹז'יִן

להתחיל מבראשית – 04

ראשית העבודה בדרך פשיסחא

קול שמחה בראשית (ח"א)
ידיעת ה' בדרך פשיסחא, כח ה' בבריאה
וכח הרצון של האדם

לדבר אל עצמנו 12

המהפכה הרביעית
עם רבי בונים מפשיסחא
חיפוש הניצוצות היהודיים
בתוך האנושות כולה

"ארבעים יום וארבעים לילה" 19

רמז לשנת תשפ"ג
גילוי ה"אחד" בממדי עולם־שנה־נפש

הכתיבה המחברת 21

"ויצאה והיתה" – הערות במסכת גיטין
יחוד אותיות בזוגיות

הניגון החסידי 22

מספר 525
ניגון איטי ועמוק מי"ז כסלו תשפ"ב

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלץ אביחיל | מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל ובתוכם לקוראי **נפלאות** די בכל אתר ואתר. לפניכם **גליון מלא בכל טוב** לפרשת **נח**, שיעורים התוועדויות וסיפורים חסידיים **לכל המשפחה**.
השבוע בגליון:

במהלך **כל שנה** מלמד הרב שיעורים **בספר חסידות** כללית כשהדברים מובאים בגליון במדור מיוחד. בגליון הקודם **חתמנו שנה** של לימוד בספר **'קדושת לוי'** לרבי לוי יצחק מברדיטשוב והשנה החל הרב ללמד את הספר **'קול שמחה'** המרכז את תורותיו של אחד מגדולי צדיקי פולין - **הרבי ר' שמחה בונים מפשיסחא**.

שני השיעורים המרכזיים בגליון הינם **משיעורי שבת בראשית**, בהם לימד הרב באריכות מספר תורות מקול שמחה. על אף שרוב הדברים סבבו סביב הפרשה שנקראה בשבת - פרשת בראשית - הרי שהדברים היסודיים מהווים הקדמה ושער ללימוד והבנת **שיטת פשיסחא בעבודת ה'** (וכידוע, 'איך שאדם מעמיד את עצמו בשבת בראשית - כך הולך כל השנה'). בשיעור הראשון הדגש העיקרי הוא על **הידיעה וההבנה בראשית עבודת ה'**. השיעור השני, שמעמיק עוד בנקודת האמת של פשיסחא, מתמקד ביכולת **להגיע לנשמות גרים פוטנציאליים במהפכה הרביעית דווקא מתוך דבור לעצמנו**, כלומר, התמקדות האמת הפנימית שלנו (בדרגותיה השונות).

השיעור השלישי, הקצר והמתוק, חושף עוד רמז מרמזי שנה תשפ"ג השייך לפרשתנו, פרשת נח.

ואחרי כל השיעורים, כמובן, 'נחנך' המדור החדש - **קול שמחה** על פרשת השבוע.

שבת שלום ומבורך,

המערכת

להקדשת הגליון או מדור לזכות או לע"נ יקיריכם

שלחו הודעה לאחיה במספר 054-7827702

שיעור

קול שמחה בראשית (ח"א)

להתחיל מבראשית – ראשית העבודה בדרך פשיסחא

קיצור מהלך השיעור

לכבוד תחלת קריאת התורה התחיל הרב ללמד ספר חסידות חדש, עמוק ויסודי – הספר **קול שמחה**, בו נלקטו תורות מהרבי ר' **שמחה בונים מפשיסחא**. לפי התכנית, ביאורי התורות הללו יכנסו ל**מדור חדש** בנפלאות – שמופיע גם בחוברת השבוע – אך פתיחת הלימוד בשופי, בתורות של פרשת בראשית, מהווה מעין **הקדמה לדרכה של פשיסחא** וללימוד הספר כולו (מה שממשיך גם בשיעור הבא שנדפס בחוברת). ב**פרק א**, הפרק העיקרי, נלמדו שתי התורות הראשונות בספר, מדגיש – בחריפות־מה – את **ממד הידיעה** המעין־חב"די של עבודת ה' הפשיסחאית. **פרק ב**, בו נלמדו שתי תורות נוספות, עוסק בפנים שונות של **כח ה' התמידי** ב**בריאה**. **פרק ג**, הקצרצר, מקנח בעוד תורה על חשיבות **כח הרצון** בענייניו של האדם כ"**מדבר**".

הרבי ר' שמחה בונים מפשיסחא. "שמו שמחה והוא ישפיע שמחה בעולם" – כך אמר עליו החוזה מלובלין².

ידיעה ה' המוטבעת בבריאה

בראשית ברא אלהים וכו', ע"ד (תהלים קל"ו)

יראה, ממוצע כל מלה), כמבואר בכ"ד (ראה שיעורי י"ט כסלו וכו"ה טבת תשפ"ב).
ג ימות עולם (אמשינוב) מערכת הרה"ק הרבי ר' בונים מפרשיסחא א.

א. ההקדמה לעבודה – ידיעת ה'

כל שנה אנחנו לומדים ספר של החסידות הכללית^א והשנה נלמד בע"ה "קול שמחה"^ב של

נרשם (מהזכרון) ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. שבת בראשית תשפ"ג – כפ"ח.

א בשנת תש"פ – שפת אמת; בשנת תשפ"א – נעם אלימלך; בשנת תשפ"ב – קדושת לוי.

ב ורמז נאה: במהדורה חדשה נקרא ספרו "קול שמחה השלם", העולה 864 – שמחה במילוי (שין מם חית הא), "עבדו את הוי' בשמחה" (תהלים ק, ב; העולה גם ד"פ

גם לחב"דניק יש מה ללמוד את התורות שלו - הוא אומר את הדברים בסגנון שלו, קצר וקולע, שמעורר התפעלות בנפש

לפעמים גם מי שלמד את כל דרושי החסידות לא יצליח להגיע בנפש להתפעלות שווארט אחד שלו פועל.

וזו הטבה לעולם.

הכל לטובת העולם - שיהיה אפשר להשיג אלקות, דרך התבוננות בבריא, ולעבוד את ה'.

לפי זה הוא מסביר את

התחלת התורה:

ויתבאר, בראשית ברא, כלומר, ברא שמים וארץ עם האלהים, שמושג מן השמים וארץ שאלהים עשאוּם,

שוב, בפשט הייתי מבין "בראשית ברא אלהים" - שיש שם מצוי ראשון, אלקים, שברא את השמים ואת הארץ. אבל הוא מסביר ש"בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ" - שה' "ברא... את השמים ואת הארץ" עם כח להשיג מתוכם את "אלהים", לדעת שה' עשה אותם. יש את הסברה הפשוטה, ש"אין דבר עושה את עצמו", וממילא המציאות של שמים וארץ מעידה על כך שיש להם בורא. אבל כאן הכוונה מעבר לכך - להרגשה של "כח הפועל בנפעל" (כסיפור הידוע שהרב המגיד ממעזריטש נ"ע ראה את השען ואת תכונותיו בתוך השען שיצר¹). יחסית, ההשגה ש"אין דבר עושה את עצמו" היא היסק על דרך השלילה, סוג של ידיעת השלילה (מצד עטרא דגבורות של הדעת), ואילו הקיום של "שאו מרום עיניכם וראו [ממש] מי ברא אלה" הוא ידיעת החיוב (מצד עטרא דחסדים של הדעת, יסוד תורת החסידות).

הוא משתמש כאן בשתי מילים - תבונה

והשערה. כתוב "נודע בשערים בעלה"² והזהר

ה', לעושה השמים בתבונה כי לעולם חסדו.

בפשטות אני מבין את "לעשה השמים בתבונה" כאומר שהוא עושה את השמים בחכמה גדולה, אבל הוא מפרש אחרת: כלומר שעשה כח בשמים להבין ממנו, כמאמר (ישע"מ' כו), שאז מרום עיניכם וכו'. ולעבדו, ה' עשה את השמים כך

שאפשר להבין מהם אלקות. התכלית של כל בריאת העולם הגדול והנפלא שסובב אותנו היא האדם, כדי שהאדם יעבוד את ה', ועבודת ה' מתחילה מהתבוננות. זהו יסוד גדול של פשיסחא - שכתוב כאן וגם בתורה הבאה, שמיד נלמד - שהעבודה מתחילה מהתבוננות וידיעה את מי עובדים. בלי הידיעה הזו - כל העבודה היא גארנישט-ווערט (לא שוה כלום). איפה ההתבוננות? "שמע ישראל"³, ראשי תיבות "שאו מרום עיניכם"⁴ - ה' ברא את השמים כך שאפשר להסתכל בהם ולהבין "מי ברא אלה". התכלית של ההתבוננות היא עבודת ה', לכן כתוב כאן "ולעבדו", ואנחנו מבקשים "וטהר לבנו לעבדך באמת"⁵ - עוד נדבר על האמת⁶ - אבל הראשית של הכל היא ההתבוננות. בדבר הזה, הרבי ר' בונים הוא כמו חב"ד של חסידות פולין - כך הוא קבל מהיהודי הקדוש. היו מי שחלקו עליו בזה - זו היתה הסבה העיקרית למחלוקת עליו - אבל בסופו של דבר הוא כבש את פולין, ממנו יצאו קוצק, גור ווארקי וכו'.⁷ בכל אופן, הגם שיש בין תורת חב"ד לפשיסחא מכנה משותף של מוחין, כל אחד מבטא אותו בצורה יחודית. גם לחב"דניק יש מה ללמוד את התורות שלו - הוא אומר את הדברים בסגנון שלו, קצר וקולע, שמעורר התפעלות בנפש.

ח שער האמונה סוף פכ"ז; מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך עמ' קפד.

ט משלי לא, כג. "נודע" עולה ה"פ הוי" - סוד החסדים שבדעת (ראה ספר הליקוטים על שמות ג, ד), כנ"ל בפנים.

"נודע" במילוי - נון ו דלת עין - עולה מעשה מרכבה, והיינו

ד דברים ו, ד.

ה ישעיה מ, כו.

ו תפלת שבת ויו"ט.

ז ראה עוד בשיעור צפרא דשבתא - נדפס לקמן.

מצוות, "תורה לשון הוראה"¹, מדוע יש להקדים את מה שלפני המצוות. אבל הוא עונה תשובה אחרת:

כי העיקר העבודה היא הידיעה למי עובדין כמאמר [דבה"א כ"ח ט], דע אלהי אביך.

דוד המלך אומר לשלמה המלך "דע את אלהי אביך" ומתוך כך "ועבדהו בלב שלם ובנפש חפצה". הוא אומר חזק, ש"עיקר העבודה היא הידיעה למי עובדין" – בלי הידיעה הזו זו לא עבודה. ממי אנחנו מכירים את זה מאד חריף? מהרס"ג, בדבר שהבעל שם טוב אמר – או שאמרו עליו – שהוא קבל מהרס"ג והוא גלגול שלו בענין הזה². הרס"ג אמר³ שכל יום צריך לעשות תשובה על כך שלא הכרתי אתמול את ה', לא ידעתי את מי אני עובד, ואז כל העבודה שלי לא היתה שוה כלום. [ולחטא יחשב]. נכון, העבודה אפילו נחשבת לחטא וצריך לעשות תשובה.

חזק מהפסוק שאמר דוד לשלמה הוא מביא הלכה:

כמאמרם [ברכות מח ע"ב] קטן היודע למי מברכין [מחנכין במצוות].

התחלת החינוך היא בדיבור של הילד – שידבר דברי תורה, "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב"⁴, שיברך ברכות. אבל, חז"ל אומרים שחובת החינוך מתחילה ב"קטן היודע למי מברכין" – הוא צריך לדעת למי עובדים, למי מברכים. מה אם הוא לא יודע? כאן הוא אומר דבר שאולי יחלקו עליו, כמו שהזכרנו שהיתה לו התנגדות, אבל הוא אומר חריף מאד: אבל אם אינו יודע, אז אין לחנך אותו, שכיון שאינו יודע למי עושה

אם הקטן לא יודע למי מברכים, אז לא רק שלא חייבים לחנך אותו – אין לחנך אותו, כי

דורש "לכל חדא וחדא לפום שיעורא דיליה". יש חמשים שערי בינה, כאשר לכל אחד יש את השער המיוחד שלו, את האופן שבו הוא משער אלקות (כמו שבספירת העומר יש לכל אחד את היום המיוחד שלו⁵ – רשב"י בהוד שבהוד וכו'). זהו הפסוק של ה"ג באשת חיל, רמז ל"ג שערי בינה, ו"בעלה" – הקב"ה – "נודע" לכל אחד ואחד לפי ה"שערים" שלו.

וזוהו בראשית, שזוהו עיקר הבריאה, כי השערה אלהות איננה במקרה. והמ"י.

אפשר לחשוב שהשערה היא במקרה – לפי היכולות של האדם לשער, מה שהוא מצליח להשיג – אבל הדגש כאן שהבריאה נבראה באופן כזה שהיכולת להשיג אלקות מוטבעת בה, יש בכל דבר תבונה ויכולת להשיג ממנו אלקות, והאפשרות הזו מדודה לכל אחד לפי השיעור שלו. כלומר, זהו משהו מאד אישי, מאד מיוחד

לכל אחד, אבל הוא שייך לכל אחד בכל פרט ופרט מהבריאה.

עיקר העבודה – הידיעה למי עובדין

נמשיך לתורה הבאה, שמדברת על אותו ענין:

או יאמר, על פי שכתב רש"י ז"ל לא היה צריך להתחיל וכו'.

הוא מביא את רש"י הראשון על התורה – "אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ'החדש הזה לכם ראש חדשים', ומה טעם פתח ב'בראשית'?"⁶. הוא שואל אותה שאלה – לכאורה, אם התורה היא ספר של

הוא אומר חזק,
ש"עיקר העבודה
היא הידיעה למי
עובדין" – בלי
הידיעה הזו זו לא
עבודה

יב זהר ח"ג נג, ב; ספר השרשים לרד"ק שרש י"רה.
יג שבחי הבעש"ט (מהדורת הורודצקי עמ' 14, מהדורת מונדשיין עמ' 178).
יד ראה סדרו של שבת ח"ב דרוש ג פ"ג מאמר ה ובכ"ד.
טו דברים לד, ג.

"מעשה מרכבה" שב"מעשה בראשית" (הכרת אלקות בתוך טבע העולם), ודוק.
י ע"פ זהר ח"א קג, ב.
יא ראה שיעור כ"א טבת ע"ג (ע"פ לקומ"ת תורה עג).

אפשר לקיים את

כל המצוות, את כל ההוראות של התורה, אבל זו בכלל לא עבודת ה', הכל בלוף

זו בכלל לא עבודת ה'. כשהוא לא יודע למי מברכים, אז הברכה שלו היא כמו תוכי. אם מחנכים ילד שלא יודע למי עובדים – מחנכים אותו להיות כמו תוכי. לא רק שחינוך כזה לא מועיל – הוא גם מזיק. הגישה הזו של

פשיסחא מאד מתאימה לעולם היום, כשאנשים לא אוהבים לעשות דברים בלי הבנה – כשרוצים היום לקרב יהודים לעבוד ה' צריך להתחיל מההכרה, הידיעה וההתבוננות למי עובדים.

היסוד של תורת הבעל שם טוב הוא חש-מל^ט, הסדר של הכנעה-הבדלה-המתקה, עד שמגיעים לדיבור מתוקן. לפני שאדם יכול לדבר כמו שצריך, עם הידיעה לפני מי הוא מדבר, "דע לפני מי אתה עומד", הוא צריך לשתוק בהכנעה. ההבדלה, שמכריתה את הקליפות, היא הזמן שמברר את הידיעה – ורק אחרי שיש ידיעה אפשר לדבר דיבור של המתקה.

זהו התירוץ שלו למה צריך להתחיל את התורה מ"בראשית ברא אלהים" – הראשית היא הידיעה שה' ברא, ההכרה של התחדשות הבריאה, להכיר את ה' מכל דבר מפואר בבריאה. רק אז, כשיודעים למי עובדים, קיום המצוות הוא עבודת ה' ואפשר לצוות על "החדש הזה לכם ראש חדשים" וכל שאר המצוות. אחרת, אפשר לקיים את כל המצוות, את כל ההוראות של התורה, אבל זו בכלל לא עבודת ה', הכל בלוף. וזו התחלת התורה. בראשית, היינו, ראשית לעשית המצוות, היא הידיעה שברא אלהים [השמים וזה התחלת התורה].

אפשר לעשות 'דרוש' על הדרוש שלו, ולפרש לאור דבריו ש"בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ" אומר שראשית העבודה היא הידיעה שה' ברא "את השמים את הארץ" – את התורה (מן השמים, והיא-היא שמים, בסוד "לעשה השמים בתבונה") ואת המצוות (שיש

לקיים בארץ). אז יתפרש "ברא" במובן של הוצאה-גילוי מתוך עצמו, שהרי "אורייתא וקוב"ה כולא חד"^י (וכן בתורה גופא יש שמים וארץ, תורה שבכתב ותורה שבעל פה). עוד יש לדרוש כי "את השמים ואת הארץ" היינו את התורה (מן השמים) ואת ישראל (שהם "ארץ חפץ"^{יח}), שני הדברים עבורם ברא ה' את העולם.^{יז}

כח השגת אלקות לעם ישראל בארץ ישראל

כעת הוא קושר זאת לפסוק שרש"י מביא בענין – "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים":

וזהו [תהלים ק"א ו], כח מעשיו הגיד לעמו היינו השערת הבריאה.

הוא שוב משתמש במושג של השערה, שהוא הזכיר בתורה הקודמת – "נודע בשערים בעלה". ה' הגיד-המשיך את הכח של ידיעת הבריאה לעם ישראל. שוב, הידיעה-ההשערה היא לא משהו מקרי, אלא כח שה' מגיד-ממשיך. "הגיד" הוא גם ביטוי של כח זכרי (אבר הברית נקרא גיד^{כז}) – כח הדעת שעם ישראל מתייחד בו (בעוד "אל אחד אסתריס ולא עביד פירין"^{כח}), כפי שהוא ממשיך:

וזה לעמנו דוקא, על דרך מגיד דבריו ליעקב [שם קמ"ז יט].

הוא עושה כאן היקש בין הפסוקים "כח מעשיו הגיד לעמו" ו"מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל". הפסוק הראשון מדבר על

יז תניא פ"ד עפ"י זהר (ראה זהר ח"א כד, א; ח"ב ב, א; תקו"ז ריש תקון ו; שם כד) ובכ"ד.

יח מלאכי ג, יב.

יט וראה תו"א א, ג ש"שלשה נקראו ארץ – כנסת ישראל ותורה שבעל פה ומצות".

כ ראה רש"י לבראשית א, א.

כא יבמות עה, ב.

כב ע"פ זהר ח"ב קג, א.

טז כש"ט (קה"ת) אות כח.

שיש לנו הרבה פחות מצוות – רק 270 מצוות^{כב}, כמו שהזכרנו לאחרונה^{כט} על "אני ישנה ולבי ער"^ל – אין כח לקיים את כל המצוות. איפה כתוב בתניא על הענין? כתוב בפרק לג שלפעמים אדם מרגיש שאין לו כח לקיים את המצוות ואז הוא צריך להודק לעצה של "בא חבקוק והעמידן על אחת"^{לא}, להרגיש שיש לו רק מצוה של אמונה, ואז יזכה ל"וצדיק באמונתו יחיה"^{לב} כתחית המתים ממש – לקיים את כל המצוות בחיות ושמחה. כאן כתוב שאת הכח לקיים את תריג המצוות מקבלים עם ישראל מהידיעה שה' ברא את השמים ואת הארץ^{לג}. חידוש העולם הוא גם אמונה, מיסודות אמונת ישראל – אריסטו חשב שהעולם קדמון והרמב"ם אומר^{לד} שאין בזה הכרעה בשכל אלא רק האמונה בתורה.

ב. התחדשות הבריאה מאין חידוש הישנות כחידוש בעצם

האמונה בחידוש העולם במעשה בראשית היא מעיקרי אמונת ישראל, ועיקר של החסידות – יסוד תורת הבעל שם טוב – הוא האמונה בכך שה' "מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". בחידוש הזה עוסקת התורה הבאה: או יאמר, דהנה הבורא ברא שמים וארץ יש מאין.

בחסידות הרבה פעמים^{לה} מבחינים בין שני סוגי חידוש – "חידוש בעצם", שהוא חידוש העולם "יש מאין ואפס המוחלט" בתחלת הבריאה, ל"חידוש הישנות", שהוא חידוש הבריאה בכל יום ובכל רגע מחדש, המשכיות

הכרת כח הבריאה והפסוק השני על קיום התורה והמצוות, והוא אומר שהא ברהא תליא – רק אחרי ההקדמה של "כח מעשיו הגיד לעמו" ("בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ") אפשר לקיים את "מגיד דבריו ליעקב" ("החדש הזה לכם ראש חדשים" ואילך).

המשך הפסוק הוא "לתת להם נחלת גוים" – יש שייכות מיוחדת בין "כח מעשיו הגיד לעמו" לארץ ישראל. כנראה שכאן בארץ, "ארץ אשר הוי' אלהיך דרש אתה תמיד עיני הוי' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"^{לג}, אפשר להרגיש בגלוי את הכח האלקי בבריאה. ההרגשה הזו נותנת כח לקיים את המצוות – לכן רוב המצוות נוהגות בארץ (כפי שרבי בונים מזכיר בתורה נוספת בהמשך^{לד}), ובגלות הרבה

פחות מצוות נוהגות (וגם המצוות שנוהגות שם הן בבחינת "הציבי לך צינים"^{לז}, כידוע^{לז}). [הרב מדבר על היהודים בארץ או גם על הגוים בארץ?] כמובן, הכוונה ליהודים בארץ – יהודי אמור להרגיש בארץ את הנוכחות של ה'. אם מישהו חי בארץ ולא מרגיש זאת זו בעיה חמורה, הוא נמצא ב"פלטין של מלך"^{לז} בלי להרגיש כך, וממילא הוא בא, ח"ו, לזלזל במצוות המלך וכו'. אם אינו יהודי שחי כאן מרגיש את זה הוא שייך במיוחד ל"מהפכה הרביעית", יש לו פוטנציאל גיוה, כמו שמדברים לאחרונה. הוא מסיים בהדגשה של "כח מעשיו", שיש

כאן כח מכוון שמוטבע בבריאה:

וזהו כח. שיש להם בחינת כח הזה.

בשביל לקיים מצוות צריך כח. אפילו בגלות,

כג דברים יא, יב.

כד ד"ה "ברש"ו אמר רבי יצחק".

כה ירמיה לא, כ.

כו ראה רמב"ן על ויקרא יח, כה ודברים יא, יח.

כז ראה במדבר רבה יט, יג. תשב"ץ אות תקנט.

כח מגלה עמוקות אופן עו (בשם החינוך).

כט כ"ה מנחם אב תשפ"ב (נדפס בגליון פרשת ראה).

ל שה"ש ה, ב.

לא מכות כד, א.

לב חבקוק ב, ד.

לג ורמז: "ברא אלהים את השמים ואת הארץ" ועוד תריג עולה 2401 – שלמות של 49 ברבוע, 7 בחזקת 14!

לד מו"נ ח"ב פט"ז. וראה גם ח"א פע"א.

לה לקו"ת שה"ש כ, כג (וש"נ) ועוד.

כאן בארץ אפשר
להרגיש בגלוי
את הכח האלקי
בבריאה

לפי תורה עשיה היא לשון קיום - אתה רוצה להתקיים? תעשה ותעשה, עוד ועוד!

להחיות אותנו, "חי", וגם לקיים אותו, "וקים". הקיום הוא מקיף ששומר על החיות, שה"רצוא ושוב" ימשיך. כאן הוא קושר בין המושגים קיום ותיקון - ה' מהווה את העולם, מחיה אותו וגם מקיים ומתקן-מבריא אותו בכל רגע מחדש. מעשה בראשית חותם במלה "לעשות"^{מג}, במובן של תיקון^{מז}, ואם כן לפי תורה עשיה היא לשון קיום - אתה רוצה להתקיים? תעשה ותעשה, עוד ועוד! בכל אופן, הוא אומר שהכל - ההתהוות, החיות וגם הקיום-התיקון - נעשה באותו כח של ה"ראשית".

שויון הבריאה

גם הווארט הבא כאן מדבר על ההתחדשות והקיום של הבריאה, מעוד זוית: עוד י"ל, מלת בראשית. דהנה כל הנמצאים עליונים ותחתונים כולם נמצאו מאין. והשפע שיורד מהבורא ברוך הוא לקיום כלם בשווה, כי הכל מאין. ב"יש" יש חילוקי דרגות, יש עליונים ותחתונים, אבל ב"אין" הכל שוה - אין שום מציאות. מכיון שה' בורא את הכל מאין (סוד "מאין באת"^{מח}) - וגם מזין ומחיה אותו יש מאין בכל רגע - יש ממד של שויון בכל המציאות: ונמצא האוכל הזה הגשמי שאנו אוכלין שוה לשפע ולקיום השפע השופע לעליונים כי הכל מאין.

גם העולמות העליונים וגם העולמות התחתונים צריכים מזון כדי להתקיים, שפע שמחיה אותם - כמו שהסברנו על התהוות, חיות וקיום. ודאי שהשפע שמחיה את העולמות העליונים שונה מהשפע שמחיה את העולמות

הבריאה. כאן הוא בעצם אומר שאין שום הבדל:

ובכל יום ובכל רגע הוא מקיים אותם באותו כח עצמו שברא אותם יש מאין. וזהו פירוש עושה חדשות. וזהו פירוש בראשית, באותו ראשית הוא מקיים שמים וארץ. ונפרש ברא, מלשון קיום ותיקון.

ידועים דברי הרמב"ן^{לז} שאין בלשון הקדש מלה שמשמעותה יש מאין חוץ מ"ברא" - זהו הפירוש של "ברא" ביחס לבריאה הראשונה של העולם. אבל כאן הוא מפרש שבאותו כח של "ראשית" של הבריאה הראשונה השם מבריא-מקיים גם הלאה את השמים ואת הארץ, ואז הפירוש של "ברא" הוא של המשך הקיום.

יש שלישית מושגים יסודית בחסידות - התהוות-חיות-קיום^{לז}. ה' מהווה את העולם, מחיה אותו בכל רגע מחדש ומקיים אותו. ההתהוות היא הבריאה הראשונה יש מאין - אבל משהו יכול להתהוות ועדיין לא להיות חי. ההכנעה-הבדלה-המתקה הכי מפורשת בבריאה היא בבריאת אדם הראשון^{לח}, ושם גם רואים בבירור את התהליך של התהוות-חיות-קיום^{לט}: בריאת האדם מתחילה ב"וייצר הוי' אלהים את האדם עפר מן האדמה"^מ, כשהוא היה עדיין גולם דומם - הוא התהווה, אבל לא היה חי. אחר כך ה' נופח בו רוח חיים - מחיה אותו. אחרי ההתהוות של העולם צריך להחיות אותו בדופק חיים של "רצוא ושוב"^{מא}. כדי שהדופק הזה ימשך צריך גם לקיים אותו - אחרת יהיה "רצוא" בלי "שוב". "דוד מלך ישראל חי וקים"^{מב} - דוד מצד עצמו הוא בר-נפלא, אין לו חיות, אז צריך גם

לו בפירושו בתחלת התורה.

לז תניא פ"כ ופכ"ב; שהיה"א פ"ז.

לח ראה **אשא עיני** מאמר "אזכרה נגינתי בלילה" פ"ב ועוד.

לט ראה גם שיעור ד' ניסן תשע"ד.

מ בראשית ב, ז.

מא יחזקאל א, יד.

מב ר"ה כה, א.

מג בראשית ב, ג.

מד ראה ראב"ע בראשית ב, ד; בראשית רבה יא, ו ועוד.

מה אבות פ"ג מ"א.

לפרשת נח – שגם נשאייר למחר בע"ה^{מט}. כעת נדלג כאן לעוד תורה אחת קצרה: ויהי האדם לנפש חיה [ב' ז]. ומתרגם לרוח ממללא. כלומר, הנפש הוא הרצון, וכשאדם מלא רצון אזי הדיבור בקל אצלו. והמ"י.

הוא אומר משהו מאד חשוב – לא להיות אדיש, לא להיות אפאטי. בבריאת האדם כתוב "ויהי האדם לנפש חיה". רש"י אומר שגם בבעלי החיים, החל מיום חמישי לבריאה, כתוב "נפש חיה", אבל החידוש שבאדם שהנפש שלו חיה שבכולן, שנוסף בה "דעה ודבור" – שוב יש את הידיעה שהיא ההקדמה לדיבור ולעבודת ה'. כאן הוא מוסיף שהכל מתחיל מהרצון. לא רק שהרצון נותן כח לדבר, שהדיבור נעשה יותר קל, אלא שמהרצון מתהווה הדיבור, שהוא המעלה העיקרית של האדם שנקרא "מדבר".

הדיבור כאן הוא "לנפש חיה", שמתורגם "לרוח ממללא". מדרגת הנפש היא התפלה, כמו נפש דוד, שאומר על עצמו "ואני תפלה"^נ (כמו שעוד נראה מחר, בעוד תורה כאן). התרגום הוא לרוח – מהו הדיבור של הרוח? דיבור של תורה. יש דיבורים של תפלה ודיבורים של תורה, נפש ורוח. מהי הנשמה? נשמה שייכת להבנה, "ונשמת שדי תבינים"^{נא}. יש שתי מצוות בלימוד התורה, ששתייהן חשובות מאד – הדיבור בתורה והעיון בתורה, כמו שיש בישיבה גירסא ועיון. הדיבור של התורה הוא רוח והעיון של התורה הוא נשמה.

בכל אופן, הוא אומר כאן שהכל תלוי ברצון. זהו דבר חשוב מאד, כמובן, בטיפול בילדים שקשה להם לדבר – צריך לחזק את הרצון ואז גם הדיבור יהיה בקל.

[לפעמים בן אדם מרגיש שיש לו רצון אבל משהו 'תקוע', זה לא בא לידי ביטוי – אפילו אם יש לו רצון והוא גם מדבר, אבל הדיבור לא מבטא את הרצון שלו, יש לו מחסום.] "אין לך

התחתונים, זהו מזון רוחני, "לחם אבירים"^{מב}, וזהו מזון גשמי, ובכל זאת – מכיון שהכל נמשך מאין, יש ממד של שיוון בין כל הנבראים (הכל שוה אין^{מג}...).

וזוהו פירוש בראשית ברא, ברא הוא לשון מזון. יש כמה מקומות שהשרש ברא, השער בר, הוא לשון מזון. [הפירושים שלו ב"ברא" הם כנגד שלשת הממים שהרב הזכיר – מהווה-מחיה-מקיים? זו הקבלה טובה. יש "ברא" במשמעות של התהוות יש מאין ויש "ברא" במשמעות של קיום ותיקון, כמו שהוא אמר בתורה הקודמת, וה"ברא" במשמעות של מזון הוא בעצם החיות, שבין ההתהוות לקיום.

את השמים ואת הארץ, יחד בשוה. ודו"ק היטב.

איפה השיוון הזה מוזכר בתניא? הוא אומר

שמצד ההשגה הפנימית יש הבדלים בין נשמות, אבל מצד הקיום הגשמי של התורה והמצוות כולם שוים, ולכן חילול שבת הוא איסור שפוגם בשוה גם בנשמה דאצילות וגם בנשמות נמוכות. [זה לא

סותר את מה שהיה כתוב קודם, שהעיקר הוא לדעת את מי עובדים ובוה "כל חדא וחדא לפום שיעורא דיליה"?] יש שיוון מסוים, הוא שומר שבת, אבל מי אמר שהוא עובד את ה'?! השיוון הוא בכך שה' מהווה ומחיה הכל יש מאין, אבל עבודת ה' דורשת הכרה ששונה מאדם לאדם.

ג. לדבר מתוך רצון

התורה הבאה שייכת לאגדתא הראשונה במסכת גיטין – שלומדים כעת בישיבות – ונשאייר אותה למחר^{מח}. רציתי ללמוד גם משהו

מו תהלים עח, כה.

מז הכל שוה אין עולה ז"פ אין!

מח טרם נדפס.

מט נדפס לקמן בגליון - במדור "קול שמחה".

נ תהלים קט, ד.

נא איוב לב, ח.

הוא שומר שבת,
אבל מי אמר
שהוא עובד את
ה'?

הוא אומר משהו מאד חשוב - לא להיות אדיש, לא להיות אפאטי

— לפעמים הרצון מתעורר דווקא מיצר הרע, מתחיל מיצר הרע. הבעל שם טוב היה מומחה לעורר את האדם, גם אם צריך מהצד של היצר הרע, להוציא "יקר מזולל"^{נב}. עדיף רצון של יצר הרע מאשר שאדם יהיה אדיש, וצריך בטחון שיהיה אפשר אחר כך לנתב את הרצון הזה לכיוונים טובים. עד כאן להלילה.

דבר העומד בפני הרצון^{נג}, צריך שיהיה רצון חזק, שיבקע את כל המחסומים.

[איך מעוררים את הרצון?] כמו שהרמב"ם אומר^{נד}, לילד

נותנים ממתק — ככל שאדם גדל מעוררים את הרצון בצורה אחרת, גם "שלא לשמה", ומתוך זה באים "לשמה"^{נד}, לרצון אמתי לעשות את רצון ה'. הכלל הוא שהרצון עדיף על אפאטיות

נה ירמיה טו, יט.

נב ראה זהר ח"ב קסב, רע"ב.

נג ראה רמב"ם הלכות תשובה פ"ה ה"ה.

נד פסחים נ, ב.

הלומד על מנת לעשות | צידה לדרך

- ◆ תכלית העולם המופלא הסובב אותנו היא עבודת ה' של האדם — וזו מתחילה מהתבוננות.
- ◆ לחב"ד ופשיסחא מכנה משותף של מוחין — אך לכל אחד סגנון יחודי שיש מה לקבל ממנו.
- ◆ היכולת להשיג אלקות היא אישית-יחודית — אך יש אותה לכל אחד ואחת לגבי כל פרט ופרט בבריאה.
- ◆ "עיקר העבודה הוא הידיעה למי עובדין" — ובלי העיקר זו לא עבודה.
- ◆ לפי דרך פשיסחא החינוך מתחיל רק כשיש ידיעה — אין לחנוך קטן ל"דיבורי תוכי" ו"מעשי קוף".
- ◆ שתיקה-ידיעה-דבור הם הכנעה-הבדלה-המתקה.
- ◆ ראשית עבודת ה' היא הידיעה שה' ברא שמים וארץ — כפשוטו, וכן שה' הוציא מעצמו את התורה והמצוות וברא הכל עבור התורה וישראל.
- ◆ בארץ ישראל יש כח מיוחד להרגיש את האלקות בבריאה.
- ◆ קיום מצוות דורש כח — אותו מקבלים מהכרת האלקות בבריאה.
- ◆ ה' מהווה, מחיה ומקיים את העולם באותו כח — כח ה"ראשית".
- ◆ עשייה היא לשון תיקון וקיום — כדי להתקיים צריך לעשות ולעשות עוד ועוד!
- ◆ השויון במציאות נובע מכך שהכל מתהווה תמיד יש מאין.
- ◆ כח הדיבור תלוי ברצון.
- ◆ יש לעורר את הרצון גם "שלא לשמה" — עדיף רצון של יצר הרע מאדישות.
- ◆ הבעל שם טוב היה מומחה בלעורר את הרצון — גם מצד יצר הרע.
- ◆ כשיש רצון ניתן לנתבו לכיוונים טובים.

לדבר אל עצמנו

קיצור מהלך השיעור

בשיעור צפרא דשבתא בשבת בראשית, במסגרת הלימוד החדש בספר **"קול שמחה"**, הוקדשה "חתיכה הראויה להתכבד בה" **למהפכה הרביעית** – נושא 'חס' בזמן האחרון. מתוך הלימוד עלתה נקודת **ההבדלה החדה בין ישראל לעמים** ומתוכה ההכרה כי המהפכה הרביעית היא בעצם חיפוש אוצרות של **ניצוצות יהודיים** בתוך האנושות כולה – כך שבעצם במהפכה זו עלינו **'לדבר אל עצמנו' שבתוך הזולת**. כמו בכל פעם שעוסקים בנושא, לצד האמירה המרכזית עלו עוד אמירות, הנחיות ומענות בנושא. במהלך הדברים נלמדו שלשה קטעים נוספים ב"קול שמחה", התחדדו עוד כמה נקודות פשיסחא שמצטרפות להקדמה ללימוד ב"קול שמחה".

צריכות לעלות למקדש, כמו שקוראים בהפטרה בסוכות^ג).

הגמרא בתחלת מסכת עבודה זרה^ד מספרת איך לעתיד לבוא, כשיראו את השכר שעם ישראל מקבל, האומות יטענו שגם להן מגיע שכר. ה' יאמר להן שלא קיימו את התורה והמצוות, והן יטענו שה' לא נתן להן אותן, ולכן ה' יתן להן אפשרות ויאמר להן "מצוה קלה יש לי וסוכה שמה לכו ועשו אותה". בהמשך הגמרא מסבירה שסוכה נקראת "מצוה קלה"

מבחן הגוים לעתיד לבוא

שאלו איך מדברים לאומות העולם, במהפכה הרביעית^א. נלמד קטע מקול שמחה – בליקוטים – ששייך לענין הזה, ושייך גם לחג הסוכות שאנחנו יוצאים ממנו. בכלל, סוכות קשור להשפעה שלנו על אומות העולם – בסוכות מקריבים שבעים פרים כנגד שבעים אומות העולם^ב, וכך מעלים את הניצוצות שלהם (גם לעתיד לבוא, סוכות הוא החג שכל האומות

נרשם (מהזכרון) ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. שבת בראשית תשפ"ג – כפ"ח.

א דובר מהתנועות כ"ד טבת תשע"ה ואילך.

ב סוכה נה, ב.

ג ראה סביבות זכריה יד, טז.

ד ע"ז ג, א.

זהו הטבע היהודי הכי בסיסי – ליהודי יש משיכה לה'

רק מחמת שהם דבקים בעצם להש"ת.

אפשר היה לחשוב שהמעלה של עם ישראל קשורה עם מתן תורה, אבל כמו ש"מחשבתן של

ישראל קדמה לכל דבר",¹ כולל לתורה הקדומה", כך גם מעלת הטבע של ישראל מתגלה עוד לפני מתן תורה – בזכות המשיכה שלנו לה', שהתבטאה ביציאת מצרים, בהליכה שלנו אחרי ה' אל המדבר, זכינו לקבל את התורה.

המשיכה הזו לה' באה לידי ביטוי מיוחד במצות סוכה:

ומצות סוכה, מורה על זאת הבחינה. שהולך מבית לסוכה לחסות תחת כנפי השכינה.

[זהו הביטוי שכתוב גם על גיור, כך בעז אומר

לנעמי – "אשר באת לחסות תחת כנפיו"²].

נכון, והרבי ר' בונים מסביר שלכן ה' בוחן את הגוים במצות סוכה, בה מתבטא הטבע היהודי.

הנקודה הפנימית ולבושי המצוות

זוה העיקר האיש הישראלי בעבודת השם,

שישיג הבחינה הזו כל מה שבכחו להשיג.

כלומר, היהודי צריך להביא לידי ביטוי כמה

שיותר את המשיכה שלו אחרי הקב"ה ואת

הדבקות שלו בו – לגלות אותן במודע "כל

מה שבכחו להשיג". איך המשיכה לה' באה לידי

ביטוי? על ידי מצוות ומעשים טובים – אבל

הן רק הביטוי של הטבע היהודי, של הנקודה

הפנימית, נקודת המשיכה לה':

המצוות ומעשים טובים, הוא רק כמו לבוש

לבחינה זו.

את הנקודה הפנימית אין לאומות העולם,

ולכן גם אם הם יכולים ללבוש את הלבושים

של התורה והמצוות – אין להם את הנקודה

הפנימית (שהיא, כידוע במסורת פשיסחא,

העיקר בכל דבר – וכאשר היא נעלמת היצר

משום שאין בה חסרון כיס. הגוים יעשו סוכה והקב"ה יקדיר את החמה, ירתיח את העולם, כך שיהיה כמעט בלתי אפשרי להיות בסוכה, ואז כל הגוים יצאו

מהסוכה ויבעטו בה וזו תהיה ההוכחה שלא מגיע להם שכר.

הגמרא שואלת – הרי זהו הדין גם בישראל,

כשחם מדי להיות בסוכה "מצטער פטור מן

הסוכה"³, ולמה יש טענה כלפי הגוים? ומשיבה

שישראל גם יוצאים מהסוכה בכזה מצב, אבל

חלילה לא בועטים בה – כשישראל צריך לצאת

מן הסוכה מהדין של מצטער הוא יוצא בהכנעה,

מרגיש שהוא לא ראוי לשמש את ה', כמו שכתוב

בגמרא על גשמים בחג! הגוי, לעומתו, בועט –

הוא אומר לקב"ה 'חשבתי שאתה רוצה לזכות

אותי, אני רואה שלא – לא צריך את המצוות

שלך!'. רואים כאן שעיקר הכח של הגוי הוא

ברגליים, הוא בועט בסוכה, והכח של היהודי

הוא בראש, הוא יוצא בהכנעה, בהרכנת ראש.

המשיכה היהודית לה'

על הגמרא הזו כותב רבי בונים:

והמאמר הזה קשה להבין. למה אמר להם

מצות סוכה. ועוד דקדוקים במאמרם זה למעין.

אכן, נראה לפי עניות דעתי, דהנה אנחנו בני אברהם

יצחק ויעקב, נמשכים אחר הקב"ה.

זהו הטבע היהודי הכי בסיסי – ליהודי

יש משיכה לה', דבקות בה', ירושה מאבותינו.

לפעמים המשיכה הזו גלויה יותר ולפעמים היא

פחות גלויה, אבל היא קיימת בטבע של כל

יהודי.

והקב"ה זכר להם זה הזכות. שאמר [ירמיה ב'

א], זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך וכו'. וזה

היה קודם קבלת התורה. אף על פי כן, היה נמשך

עצם שלהם אחר הקב"ה בלא שום טעם כלל,

1 בראשית רבה א, ד; תנא דבי אליהו רבה פ"ד ופלא.

2 ראה עמק המלך ש"א פ"ב.

3 רות ב, יב.

ה סוכה כו, א (ושם הטעם בכח, ב); טושו"ע או"ח סי' תרמ ס"ד.

ו ראה סוכה כח, ב.

גמרא, בכך שיהיה לימוד עם ראש ישר (א גלייכע־קאפ), ומי שלומד את התורות שלהם יכול לקבל חוש בפשט חסידי, בממד הפנימי של הפשט. ההסבר כאן לפסוקים הוא דוגמה טובה לכך. יש כאן ווארט קצר מאד, כדרך פשיסחא שהכל יהיה קצר וקולע. ידוע¹ שבין אדמו"ר הצמח־צדק והרבי מקוצק היה כבוד גדול וקשרים הדדיים. פעם אדמו"ר הצמח־צדק שלח לו מכתב עם דברי תורה, והרבי מקוצק קרא ואמר – הכל טוב מאד, נכון, אבל אנחנו היינו אומרים את זה בחצי שורה... [כשהרב סיפר את זה² הוא הזכיר שהרבי מאמשינוב שסיפר את הסיפור³ סיים 'בליובאוויטש אומרים את זה בכמה עמודים, בקוצק בכמה שורות ואצלנו במלה אחת...'] כן, וגם אמשינוב – ההמשך של ווארקי – הוא מבית פשיסחא. גם כאן רואים דוגמה, הסבר קצר שהכי תואם לפשט:

צמאה לך נפשי, כמה לך בשרי, כן בקודש חזיתך [תהלים ס"ג ב]. נראה פירוש, כאשר היה הצמאון של דוד המלך עליו השלום, כן חזה בקודש.

הוא מפרש "כן" במובן של 'ככה', באותה מדה – לפי הצמאון שהיה לי כשהייתי במרחק כך זכיתי ל"בקדש חזיתך". בהקשר שלנו, לפי המשיכה של היהודי לה' – כשהוא מגלה אותה "כל מה שבכחו להשיג", "לפום שיעורא דיליה"⁴ (כמו שדובר אתמול בלילה בתורות של בראשית) – כך הוא זוכה לראות את ה' בקדש, להלביש את הנקודה של המשיכה במצוות ומעשים טובים ולקבל עליהם שכר לעתיד לבוא. לאומות אין את המשיכה הזו של "לכתך אחרי במדבר", את הרגש של "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים", ולכן הן גם לא זוכות לשכר שלו לעתיד לבוא.

הרע מוכן 'לוותר' ולהשאיר את כל הלבושים): ואומות העולם, אף שיכולים לקיים התורה והמצוות במעשה, זה הבחינה אין להם. כי אין דבקים בו ית"ש.

על היסוד הזה הוא חוזר להסביר את הגמרא: וזה פירוש הגמרא, לעתיד יבואו האומות וירצו לקבל התורה, ויאמר להם הקב"ה, מצוה קלה יש לי וכו', והקב"ה מוציא חמה מנרתיקה, וישארו בלי לבוש כלל. כי כל מה שתחת השמש ישאר בלי לבוש. והם בועטים. ודו"ק היטב.

כשה' מוציא את החמה מנרתיקה מורידים את כל הלבושים – מה קורה כשחם? האדם מוריד את הלבושים. הנרתק בעצמו הוא הלבוש של החמה, וכשה' מוריד את הלבוש שלה יורדים גם כל הלבושים – ואז נבחן מה יש מתחת הלבושים, האם קיימת הנקודה הפנימית, ומתברר שהיא לא קיימת אצל אומות העולם. לפי כל זה, מה המשמעות של המהפכה הרביעית? איך שייך לדבר על לימוד התורה לאומות העולם?

פשיסחא – חוש בפנימיות הפשט

לפני שנענה, נקרא כאן עוד תורה שקשורה לענין. בהשגחה פרטית, בליקוטים – במהדורה הזו – ממש לפני התורה שקראנו כעת יש ווארט קצר על הפסוקים "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים. כן בקדש חזיתך לראות עון וכבודך"⁵. כולנו ודאי זוכרים את הפירוש של הבעל שם טוב⁶, ש"כן" הוא 'הלואי' – הלואי שגם כאשר "בקדש חזיתך לראות עון וכבודך" ישאר אצלי אותה צמאון שהיה כאשר הייתי "בארץ ציה ועיף בלי מים". אבל כאן יש פירוש אחר.

בכלל, צריך לדעת, שלימוד התורה של פשיסחא הוא סגולה למי שרוצה 'חוש' בפשט, בפנימיות הפשט. בפשיסחא עסקו הרבה בלימוד

1 ראה גליון כפר חב"ד מס' 100 עמ' 87 ואילך.
2 יד שיעור י"ח שבט תשס"ז.
3 ימות עולם ערך הרה"ק מקוצק אות י.
4 ע"פ זהר ח"א קג, ב.

5 ראה שיח שרפי קודש ענינים ערך יצה"ר אות ב.
6 יא תהלים טג, ב'ג.
7 יב הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות סד וש"נ.

הנקודה האלוקית הזו – הנקודה היהודית, נקודה שלנו בעצמנו – ומנסים לעורר אותה, לקרב אותה אל המודעות. אם היא תתגלה לגמרי במודעות זה יגיע לגיור, אבל גם לא תמיד צריך להגיע לגיור מלא – צריך לקרב את האומות לעבודת ה', וזה תלוי

בהתעוררות הנקודה הזו. זה הספר היסודי לכל מי שרוצה להתעסק עם האומות – יש אותו בעברית? [עוד לא. אולי גם כדאי שמי שהולך להתעסק עם האומות ידע אנגלית...] בכל אופן, אתה הרי יודע אנגלית – תקרא אותו.

הכל כלול באדם

שוב, לימוד תורה הוא לדבר אל עצמנו, אבל גם למצוא את עצמנו בתוך האומות – לכך מיועדת המהפכה הרביעית. בשביל להבין יותר את העניין נקרא עוד שני קטעים קצרים מפרשת בראשית:

נעשה אדם בצלמנו וכו' [א' כו], ויצר וכו' את האדם. ויברא וכו' את האדם. כנגד בריאה ויצירה ועשייה. והאצילות הוא מרומז בפרשת בהעלותך [במדבר י"א כה], אצל ויאצל מן הרוח וכו'. כי כל העולמות יוכל האדם להרגיש בנפשו כשיזכה. בתורה הזו מודגש שכל העולמות, אצילות בריאה יצירה עשייה, כלולים בתוך האדם. הכוונה כמובן ל"אתם קרויים אדם"¹, כפי שרואים מכך שהדוגמה של האצילות היא מפסוק שכתוב בעם ישראל. ההתבוננות הזו קצת מזכירה את ההתבוננויות של הבעל שם טוב של עליה בעולמות², כשאדם צריך לצייר לעצמו – לא בדמיון, אלא באמת – כיצד הוא עולה מעולם לעולם. האדם יכול באמת לעלות בעולמות, כי כל העולמות כלולים בו והוא יכול להרגיש אותם. הנקודה הזו חוזרת, מזוית אחרת, גם בתורה

כמו שפעם היו
נוסעים לדרום¹
אמריקה, או
לקליפורניה,
בשביל לחפש
זהב – אנחנו
מחפשים אוצרות

המהפכה הרביעית – לדבר אל עצמנו

שוב, לאור ההסבר על ההבדל המהותי בין יהודי, שהתורה והמצוות מלבישות את המשיכה הטבעית שלו לה', לגוי שאין לו משיכה כזו לה', ולכן גם קיום מצוות אצלו הוא חיצוני

ויסתיים בבעיטה – מה המשמעות של המהפכה הרביעית?

בסופו של דבר, מה שיוצא מהקטע הזה, הוא שכאשר מדברים על התורה והמצוות אנחנו בעצם מדברים אל עצמנו – מדברים אל מי שיש לו את המשיכה האמתית לה', והתורה עונה על הצמאון שלו להתקרב לאלקות. אבל, וזהו החידוש, אנחנו מחפשים ניצוצות של עצמנו בתוך האינסוף יהודים. כמו שפעם היו נוסעים לדרום אמריקה, או לקליפורניה, בשביל לחפש זהב – אנחנו מחפשים אוצרות. ככלל, אין לגוים את המשיכה לאלקות – אבל יש הרבה מאד גוים, מליונים, שהמשיכה הזו כן קיימת בתוכם באיזו רמה, ואותם אנחנו מחפשים. יש הרבה מאד צאצאי אנוסים – מדברים אפילו על עשרות או מאות מליונים שיש להם דם יהודי לא ידוע – וגם הרבה גוים אחרים שיש בהם איזה ניצוץ שצריך לגלות. אם יש דם יהודי ידוע, זהו יסוד גדול בהלכה³ שצריך לנסות לקרב ולגייר מי שהוא מזרע ישראל, אבל במהפכה הרביעית מחפשים את האוצרות גם אצל מי שלא יודעים אם יש לו דם יהודי.

בספר 'קבלה והתבוננות לאומות העולם' (Kabbalah and meditation for the nations) מוסבר באריכות שאצל אינו יהודי שמועמד להתגייר קיים הניצוץ האלוקי בתור מקיף. בעצם, ברמה מסוימת, הוא קיים אצל כל גוי, באיזה שהוא מקיף רחוק, וכשאנחנו מדברים אל הגוים אנחנו בעצם מדברים אל

¹ יח' יבמות סא, א; זהר ח"ב פו, א.
² יט' ראה כש"ט (קה"ת) רפא"א. ועוד.

³ יד' ראה גם שו"ת פסקי עוזיאל בשאלות הזמן סימן סד.

הבאה:

ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו וכו' (בראשית א' כו). אדם מגזרת אדמה.

הכוונה כאן שאדם הוא מלשון "אדמה לעליון"^כ, יש בו כח להתדמות לעליונים.

אחר שנעשה הכל מפואר ומהודר רצה השם להראות מעשיו שיראה הכל. והמציאות, לבד מאדם, לא ישיג כי אם כל אחד – עצמו.

כל נברא יכול להשיג רק את עצמו, לדעת רק את עצמו – לא לדעת את כל הבריאה של ה', וממילא גם לא לדעת את ה' עצמו מתוך כל הבריאה, כמו שהארנו בתורות שלמדנו אתמול בלילה.

ברא השם את האדם והוא כח כולל מעליונים ותחתונים אשר יוכל לדמות הכל בנפשו.

חז"ל אומרים^{כא}

שהאדם כלול מעליונים

ותחתונים – הוא כולל

הכל ולכן יכול לדמות

הכל, לשער מתוך עצמו

את כל הבריאה, כולל

את בורא עולם, לדעת את

בוראו, ראשית עבודת ה'.

וזה מהות אדם שיראה

ויבין וידמה, לא זולתו,

וזהו נעשה אדם בצלמנו

כדמותנו בכך הדמיון, כי לא ישער אלא הדומה קצת – בדומה.

שלש המילים בביטוי שלו כאן, "יראה ויבין

וידמה", הם כנגד חכמה, בינה ודעת – ודוק –

כאשר עיקר האדם הוא לשון אדמה, כח הדעת

שבו היכולת להתדמות לכל, החל מהתדמות לה'

יתברך, "מה הוא רחום אף אתה היה רחום"^{כב}

(בכח הדעת).

לדבר אל נקודת האמת בכל הקומות

למה הבאנו את התורות האלה? בהקשר

שלנו, כמו שכל העולמות נמצאים בתוך

היהודי, גם כל האנושות נמצאת בתוך היהודי

– כשיהודי מדבר אל עצמו באמת הוא גם מגיע

לנקודת האמת של כל האנושות, לעצמו כפי

שהוא נמצא בתוך אחרים, לאוצרות שאנחנו

מחפשים במהפכה הרביעית בתוך כל האנושות.

איפה נמצאת נקודת האמת אליה צריך

לדבר? יש מחלוקת בין דוד המלך לשלמה

המלך איפה נמצאת החכמה, בלב או בראש^{כג}.

המחלוקת הזו מאד אנטי-אינטואיטיבית –

הייתי חושב שדוד המלך, האיש של התפלה

והרגש, יזהה את החכמה בלב, ואילו שלמה

המלך, החכם מכל אדם, יזהה את החכמה בראש,

אבל הדעות שלהם הפוכות. גם כשמדברים על

נקודת אמת, לאיפה אני מסתכל כשאני רוצה

להגיע לאמת של הזולת? לעינים שלו? ללב שלו?

אולי לבטן שלו? כמו שדברנו ב"הקהל", יש ראש,

לב וגם כבד וכליות^{כד} – יש קומות של מושכל-

מורגש-מוטבע – ובכולן יש נקודת אמת.

לרבי ר' בונים היו שלשה תלמידים עיקריים

– הרבי מווארקי, הרבי מקוצק ובעל חידושי

הרי"מ (והם 'שלשה פירושים' לדרך של

פשיסחא^{כה}). רבי בונים מכוון לנקודה הפנימית,

לנקודת האמת, ויש לו שלשה תלמידים שהם

בכל הרמות הללו. אצל רבי יצחק מווארקי

העיקר הוא הלב, אהבת ישראל ועשיית חסד

– הוא מכוון לנקודת האמת שבלב, האמת

של המורגש. אצל הרבי מקוצק האמת היא

בבטן – האמת צריכה לחדור את הקרביים,

להכנס לקישקעס^{כו}. בעל חידושי הרי"מ, שהעיקר

כג ראה מדרש משלי בתחילתו.

כד שיעור מוצאי יו"ט ראשון דסוכות השתא – נדפס בגליון בראשית.

כה ראה שיח שרפי קודש תולדות שבח הצדיקים, מערכת רש"ב מפרשיסחא סס"ב. וראה גם בשיעור י"ד אלול תשס"ז הקבלת שלשתם לג' הקוין במוחין.

כו כך מסופר על הרבי מקוצק באמת ואמונה עמ' יט (אות פ):

כ ישעיה יד, יד. וראה של"ה וישב (סוף דרוש צאן יוסף).

ובכ"מ.

כא בראשית רבה יב, ח; זהר ח"א לד, ב.

כב מכילתא פרשת השירה ג ובכ"ד.

יש נקודת אמת בכל אחת מהדרגות, ויש טיפוסים שונים שמדברים אל נקודת האמת בכל רמה

אחת מהדרגות האלה – לדעת לדבר אל השכל, אל הלב וגם אל התאוות (כמו שהזכרנו, לבעל שם טוב היה כח מיוחד לדבר גם אל נקודת התאוה, היצר הרע) – וכך להגיע אל הגוים שיש בהם ניצוץ של אמת בנקודה הזו.

[משנה מי עומד מולך, אני

מנסה לכוון אליו? או שפשוט אני מדבר לעצמי, ומי שזה מענין אותו מוזמן לשמוע.] בודאי צריך לדעת מול מי מדברים. אצל רבי נחמן, בסיפורי מעשיות, הדמות שממחישה זאת היא ה"בעל תפלה" – הוא יודע לדבר עם כל אחד על מה שמתאים לו, על מה שמעניין אותו. אם מישוה מתענין בכדורגל – צריך לדבר איתו על כדורגל, למצוא את הנקודה של הכדורגל שבתוכי ולדבר עליה. יהודי כולל את כל המדרגות, וצריך לדעת לכוון למי שמדברים איתו, למצוא את הנקודה שלו בתוכי ולדבר אל עצמי בתוכו.

שו"ת המהפכה הרביעית

[לא הבנתי, תכל'ס, אני צריך כעת ללכת לעשות מבצעים עם גוים? לעשות כינוסים ושיעורים ללמד אותם תורה?]
אם זו השליחות שלך – כן! החידוש של המהפכה הרביעית שאין יותר פחד, מורידים את כל המחסומים בתחום הזה, בטל האיסור ללמד תורה לגוים, אבל עדיין זו שאלה אם זו השליחות שלך. לכל אחד יש את השליחות שלו – גם ללמד בחורים בישיבה גמרא בעיון ופלפול זו שליחות (אולי על הפלפול צריך עיון...). צריך לדעת מה השליחות שלך, ואם השליחות שלך היא המהפכה הרביעית – בהחלט צריך ללכת על זה.

שוב, לא כולם צריכים להגיע לגיור, אנחנו לא מסתובבים עם סכין ומקווה ומגיידים, אבל צריך להגיע אל הניצוצות ששייכים לכך, לקרב לעם ישראל את כל הגרים־בפוטנציאל שיש בין האומות. בכך תלויה ביאת המשיח, כמו שגם

אצלו הוא התורה, מכוון לנקודת האמת שבמה, "אין אמת אלא תורה"¹ – הוא מכוון לאמת של המושכל, של החב"ד. לכן גם חידוש גדול שאחרי הסתלקות רבי בונים הוא כפף את עצמו לרבי מקוצק. מקובל² שאחרי פטירת הרבי מקוצק היתה לו

סברה לנסוע לאדמו"ר הצמח־צדק – מתאים לכך שהוא בכללות חב"ד. [מה היה הרבי ר' בונים בעצמו?] רבי בונים היה הכל. אלה שלשת התלמידים שלו – הוא כלל את הכל.

יש נקודת אמת בכל אחת מהדרגות, ויש טיפוסים שונים שמדברים אל נקודת האמת בכל רמה. גם בין אומות העולם, קראנו כבר במנחה על שלשת הבנים של נח – שם, חם ויפת³. הם בעצמם כנגד המושכל־מורגש־מוטבע באומות העולם⁴. שם הוא כינוי של דבר, הגדרה שלו, המוחי־השכל שיש בכל דבר במציאות. יפת הוא לשון יפי, הוא רגיש לאסתטיקה, הוא שייך למה שמדבר אל הלב. חם, לשון חמימות שייך לתחום של המוטבע – לתאוות החמות של הגוף. אבל בכל אחד מהדרגות האלה יש גם ניצוצות, יש ניצוצות שמייים, ניצוצות יפתיים וניצוצות חמיים. אדרבא, כתוב⁵ שבמצרים – מבני חם – היו רב ניצוצות מתוך רפח ניצוצות, רוב הניצוצות מופיעים אצל חם. צריך לדעת לדבר בתוך עצמנו אל נקודת האמת בכל

חסיד חב"ד בא לפני רבינו זצ"ל, ושאלו הרבי זצ"ל איזה כוונה מכוון בק"ש ושכ"ע ואמר לו, אז רבינו זצ"ל צעק בקול גדול בזה"ל 'און וואו איז דער פופיק'. [וכמו שהשיב חסיד מקאצק לחסיד מרבי אחר, 'הרבי שלכם אומר תורה אין הימצעל אריין והרבי שלנו זאגט תורה אין פופיק אריין'].

כז' ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח; הקדמת איכה רבה פסקה ב; פסיקתא דרב כהנא פסקא טו אות ה.
כח ראה גם שיעור כ"ה אדר תשע"ז.
כט בראשית ו, י.

ל' וראה פירוש הרש"ר הירש על בראשית ט, כז.
לא הגהת הרנ"ש (על ע"ח ומבו"ש ומובא באוצ"ח) אות סג בשם האר"י; כנפי יונה ח"ג סנ"ו; מג"ע אופן נח; תו"א ס, ג. ובכ"מ.

אמר רבי נחמן^{לב}. אבל עיקר הנקודה כאן הוא השמחה של ה' בנשמות שחוזרות אליו – כמו שכתוב בתניא^{לג} על השמחה של אבא כשהבן שהיה בשביה חוזר אליו. יש נשמות שהתרחקו, שהתפזרו בעולם, ויש שמחה גדולה כאשר הבנים חוזרים הביתה.

לג תניא פל"א ופמ"א.

לב ראה באורך שיעור הקהל תשע"ו (פ"ט) וש"נ.

הלומד על מְנַת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- ◆ כשישראל רואה שעבודתו לא התקבלה הוא מרכין ראש בהכנעה ואילו הגוי מבעט ברגליו.
- ◆ מעלת ישראל – עוד לפני תורה – היא המשיכה הטבעית שלהם לה' והדבקות בו.
- ◆ העבודה היא להביא לידי ביטוי את המשיכה הפנימית – על ידי הלבשתה בקיום מצוות.
- ◆ בהעדר הנקודה הפנימית – אין טעם בלבושים החיצוניים.
- ◆ ה' מוציא חמה מנרתיקה כדי להוריד את הלבושים ולחשוף את הפנימיות.
- ◆ לימוד התורות של בית פשיסחא מקנה חוש בפנימיות הפשט.
- ◆ לפי ערך ה"צמאה לך נפשי" – הצמאון היהודי לה' – זוכים ל"בקדש חזיתך".
- ◆ המהפכה הרביעית היא חיפוש אוצרות הטמונים בין האומות.
- ◆ אצל כל גוי קיים, ברמה מסוימת, מקיף אלוקי רחוק – ובדיבור אליו מנסים לעורר אותו.
- ◆ כל מי שעוסק במהפכה הרביעית צריך להקדים וללמוד את הספר 'קבלה והתבוננות לאומות העולם'.
- ◆ האדם כולל בתוכו את כל העולמות ואת כל הנבראים – ולכן הוא יכול לדעת את כל הבריאה וגם את הבורא.
- ◆ מעלת האדם היא בעיקר היכולת של "אדמה לעליון" – ידיעת ה' והיכולת להתדמות אליו.
- ◆ כשיהודי מדבר אל עצמו באמת – הוא יכול להגיע לנקודת האמת בכל האנושות.
- ◆ יש נקודת אמת בראש (מושכל), בלב (מורגש) וגם בבטן (מוטבע).
- ◆ בעל חידושי הרי"מ, הרבי מווארקי והרבי מקוצק דברו את נקודת האמת של פשיסחא אל הראש (גור בתורה) אל הלב (ווארקי באהבת ישראל) ואל הבטן (קוצק באמת חודרת-קרביים).
- ◆ נקודת האמת בשלש הרמות מוציאה נשמות-גרים מבני שם, בני יפת ובני חם.
- ◆ צריך לדבר אל נקודת הענין של מי שעומד מולי – מתוך מציאת אותה נקודת ענין בתוכי.
- ◆ מי ששליחותו בכך צריך לעסוק במרץ במהפכה הרביעית ולשמה את ה' בהשבת הבנים האובדים.

שיעור

רמז לשנת תשפ"ג

"ארבעים יום וארבעים לילה"

קיצור מהלך השיעור

במסגרת העיסוק ברמזי שנת תשפ"ג, שעוד לא הסתיים, נוסף כאן רמז מיוחד השייך לפרשת נח: "ארבעים יום וארבעים לילה". גם הרמז הזה צריך להתחבר לנושא העבודה העיקרי של השנה, גילוי ה"אחד" בכל ממדי המציאות – "יום אחד" (שנה), "מקום אחד" (עולם), "בשר אחד" (נפש) – והדבר מתבטא בסוד ארבעים ימי יצירת הולד.

מכח אכילה אחת. משה רבינו הוא התיקון של נח – הוא רמוז במבול במלים "בשגם" [בגימטריא משה]¹ הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה [חיי משה]² והוא מתקן את "מי נח"³, שלא התפלל על בני דורו, כשאמר "מחני נא"⁴ בתפלתו שלו על בני דורו⁵. אליהו הנביא הוא המשך של משה רבינו, וכמו שמשה רבינו לא אכל ולא שתה בהר "ארבעים יום וארבעים לילה" גם הוא בדרכו לאותו הר לא אוכל ולא שותה "ארבעים יום וארבעים לילה". הנס שלו אפילו יותר גדול, כי

"ארבעים יום וארבעים לילה" בתנ"ך

יש רמז לשנת תשפ"ג ששמרנו לכבוד פרשת נח:

כתוב שהמבול ירד "ארבעים יום וארבעים לילה" – בגימטריא תשפ"ג.

כמה פעמים כתוב בתנ"ך הביטוי "ארבעים יום וארבעים לילה"? הוא חוזר תשע פעמים!^א פעמיים במבול^ב, שש פעמים אצל משה רבינו בהר סיני^ג ועוד פעם אחת אצל אליהו הנביא^ד כשהוא הולך להר חורב – שהוא הר סיני –

נרשם (מהזכרון) ע"י איטיאל גלעדי. שבת בראשית תשפ"ג – כפ"ח.

א ראה גם עמודיה שבעה פרשת משפטים הערה קס.

ב בראשית ז, ד ו"ב.

ג שמות כד, יח; לד, כח; דברים ט, ט"א יח; י, י.

ד מלכים א' יט, ח.

ה חולין קלט, ב.

ו בראשית ו, ג.

ז ישעיה נד, ט.

ח שמות לב, לב.

ט לקו"ת (האריז"ל) פרשת כי תשא, ע"פ זהר ח"א סז, ב.

י פסיקתא רבתי פרשה ד.

ימים ולילות, מתאים לאחדות הוֹ שמתחילה מ"יום אחד"?

מה עוד שייך ל"ארבעים יום וארבעים לילה"? יצירת הולד^ט (כפי שאומר רש"י בפירושו^כ על ימי ירידת המבול). ביצירת הולד יש יחוד של כל העולם־שנה־נפש – הכל מתחיל מהיחוד של האיש והאשה ברגע אחד, "יום אחד" (שהוא הרגע המשמעותי הראשון עבור הילד, כנודע^{כא} שיש מזל של רגע הזיווג, רגע יצירת הולד ורגע הלידה). אחר כך יש השתוות של "ארבעים יום וארבעים לילה" ב"מקום אחד" – רחם האם שנקרא "אותו מקום" (כאשר באותו זמן הולד הוא "מיא בעלמא"^{כב}, בסוד "יקוו המים... אל מקום אחד"). בסופו של דבר, ביצירת הולד מגיעים ל"בשר אחד" – הפיכת האיש והאשה לאחד בילד שנוצר מהם (כפירוש רש"י).

אם כן, שנת תשפ"ג היא שנה מסוגלת ליצירת הולד – שנה מסוגלת לפרי־בטן, ילדים בריאים ושמחים עם דעת של "אחד" בבריאה כולה!

יט בכורות כא, ב.
כ בראשית ז, ד.

כא אמרי שפר ח"ג. בעתה אחישנה בפרק "אשה מזרעת תחלה" הערה א (עמ' רפ). שלשת הרגעים הם כנגד בריאה־יצירה־עשיה, כנודע, וכך יש לומר גם ביחס לשלשת ה"אחד" של מעשה בראשית: "יום אחד" בבריאה ("בראשית ברא"); "מקום אחד" ביצירה; ו"בשר אחד" בעשיה, ודוק, ורמז: יום אחד בריאה מקום אחד יצירה בשר אחד עשיה עולה 7 פעמים 3 בחזקת 5, ודוק היטב. כב יבמות סט, ב.

משה רבינו ישב בהר ארבעים יום וארבעים לילה, ואז פחות קשה לצום, ואילו אליהו הנביא הלך את התקופה הזו מתוך צום.

אם רוצים להקביל לספירות, המבנה של 2-6-1 מקביל למוחין (חכמה־בינה, 2), דעת הכוללת את שש מדות הלב ("מפתחא דכליל שית"^{כד}, 6) ומלכות (1). נח שייך כאן למוחין, משה הוא הדעת הכללית של עם ישראל^{כה} ואליהו שייך למלכות (בה מאיר שם בן, בגימטריא אליהו). כמה עולים כולם יחד? נח־משה־אליהו עולים תנה, "תנה הודך על השמים"^{כז}, סוד מילוי שם אהיה^{כח}.

יצירת הולד בסוד ה"אחד"

הרמז העיקרי שלנו לשנת תשפ"ג הוא "יום אחד"^{טו} – "מקום אחד"^{טז} – "בשר אחד"^{יז} – שלשת ביטויי ה"אחד" של מעשה בראשית, שמבטאים אחדות בעולם־שנה־נפש^{יח}. איך "ארבעים יום וארבעים לילה", שמבטא לכאורה ריבוי של

יא זהר ח"ב קעז, א.

יב תניא פמ"א.

יג תהלים ח, יב.

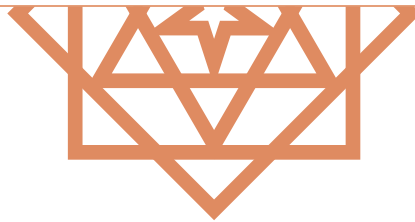
יד ספר הליקוטום תהלים פנ"א; משנת חסידים מסכת ר"ה פ"ד מ"ז. ובכ"מ.

טו בראשית א, ה.

טז שם פסוק ט.

יז בראשית ב, כד.

יח ראה שיעור מוצאי ה' אלול תשפ"ב (נדפס בגליון נצבים י"ד ה).

"ויצאה והיתה"

הערות במסכת גיטין

הכתיבה המחברת

בתורה וברא את העולם, הוצאת יש מאין על ידי כתיבה בספר, וכן משה כותב התורה³ מחבר ומאחד בספרו בין הקב"ה וישראל. אם כן, ב"ספר כריתת" יש דבר והיפוכו – ספר כורת ומפריד במקום החיבור. בזה יובן מה שכתבו המפרשים שאותיות "גט" אינן מתחברות בכל התנ"ך, היפך הכתיבה המחברת שתי אותיות זו לזו.

לעומת הכתיבה המחברת, הדיבור בעל-פה מחלק ומפריד, שהרי אי אפשר לדבר בלא 'חיתוך האותיות'. אמנם, גם בספר תורה אסור שתהינה שתי אותיות נוגעות זו בזו, אבל סוף סוף הספר עצמו, הקלף הלבן, מחבר ומצרף את האותיות, לכן "דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בעל פה" – אין לחלק בפה מה שמחובר בכתב. בדיבור באה כל אות (הברה) בפני עצמה, ובכתיבה העיקר הוא צירוף התבה-המלה בשלמותה. מוסבר שבכל אות יש אור אך כאשר יש מלה-תיבה שלמה, אזי יש "אור העולה על כולנה", אור כולל בנוסף לאורות הפרטיים של כל אות בפני עצמה, ואור כולל זה הוא דווקא בספר המצרף יותר מאשר בדיבור. אכן, כל אות היא כמו תבה קטנה, כרמז **אות = תבה**, אך עדיין אור פרטי יחסית לאור הכולל של התבה השלמה. בהקשר לזה, יש לומר שבשרש **כתב** העיקר הוא אותיות **תב** (וזהו השער), בצירוף כ"ף

"כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבָעֵלָהּ וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חַן בְּעֵינָיו כִּי מִצָּא בָּהּ עֲדוּת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר פְּרִיִת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְחָהּ מִבֵּיתוֹ"⁴. בפעם הקודמת התבאר ש"וכתב" מתייחס לסופר, ורומז למשה רבינו ולעזרא הסופר. הסופר כותב ספר המקשר בין האיש לאשה, כמו משה המחבר בין ישראל לקב"ה (איש ואשה) ע"י התורה.

והנה "ספר התורה" כתוב בתורה גם בלשון זכר, "ספר התורה הזה", מתייחס ל"ספר", וגם בלשון נקבה, "ספר התורה הזאת", מתייחס ל"תורה" (כמו שמוכרע בטעמי המקרא, וכמבואר בפירוש רש"י) – רמז שספר התורה מחבר בין האיש והאשה, הקב"ה ("הזה") וכנסת ישראל ("הזאת"). בפרט, יש תורה שבכתב ותורה שבעל פה – תורה שבכתב שייכת לחתן, הקב"ה, הנותן את התורה לישראל ע"י משה, ותורה שבעל פה שייכת לכלה, כנסת ישראל. תורה שבכתב היא הזכר, תפארת ("ספר התורה הזה"), ותורה שבעל פה היא הנוקבא, מלכות, "מלכות פה תורה שבעל פה" (רמזו ב"ספר התורה הזאת").

בספר ובדיבור

הכתיבה בספר מחברת ומאחדת, כמבואר בהלכות שבת שעיקר מלאכת כותב היא בצירוף שתי אותיות היוצרות משמעות. הקב"ה הסתכל

ב וראה הקדמת הרמב"ן לתורה שמשה מעתיק מספר קדמון.

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימות הרב.
א דברים כד, א.

ודיבור), כך יש אותיות המחשבה המצטרפות זו לזו, והוא סוד יחוד איש ואשה במחשבתם זה על זה, בפרט ב'קדושת הכוונה' בעת הזיווג (להתמקד במחשבה בבן הזוג).

והנה במעשה בראשית יש שלשה "אחד", **יום אחד, מקום אחד, בשר אחד** (= תשג), גילוי האחדות בעולם־שנה־נפש: "יום אחד" היינו אחדות בממד הזמן (שנה) כמו צידוף האותיות בדיבור; "מקום אחד" היינו אחדות בממד המקום (עולם), כמו הכתיבה בספר; "והיו לבשר אחד" היינו אחדות בממד הנפש, בזיווג איש ואשה ובולד האחד הנוצר משניהם, והיינו קרבת אותיות המחשבה של האיש והאשה המכוונים יחד באותה שעה שמתקיים "והיו לבשר אחד" (הזיווג) ואז מתקיים "והיו לבשר אחד" בהולדת הולד ("בשר אחד" הוא הבשורה היוצאת משניהם יחד).

הדמיון: **פְּתִיבָה** (כמבואר בחסידות בסוד תבת נח הרומזת לתיבות התפלה. בתבת נח היו כל היצורים, נבראים פְּרִיטִים, והיא מקיפה את כולם, כמו הכתיבה המקיפה את אותיות הדבור, ובה התקיים "דברי חכמים בנחת [נח] נשמעים").

כמובן, גם בדיבור יש חיבור וצירוף, אך החיבור הוא בממד הזמן, בהגיית האותיות וההברות זו אחר זו ("תוך כדי דיבור"), ואילו בכתיבה החיבור הוא בממד המקום, בספר. החיבור עושה שלום בין שנים (היפך ספר כריתות), התורה ניתנה (בכתב) לעשות שלום בעולם, אך בשבת אסור לכתוב כי שבת היא היא שלום.

יחוד במחשבה

כשם שיש אותיות הכתובות בספר ואותיות הדיבור (שני לבושי הנפש הנפרדים, מעשה

ניגון

525 | י"ז כסלו תשפ"ב

לאט ועמוק

קול שמחה

פרשת נח

"ואני תפלה"

למלוך, כאשר כל הצדיקים מכתירים אותו למלך, מכירים בהתאמתו למלכות גם אם הוא עצמו אינו צדיק (אלא בעל תשובה, שנכשל והתלכלך בחטא)². זהו פסוק מיוחד, שיש בו "בי" מילים וד"פ "בי" (בי-בי-בי-בי) אותיות (יחס מושלם של א:ד) – רמז ל-יב החדשים שהיה כלוא נח בתבה.

הרבי ר' בונים מדייק במדרש (דיוקים שהם דוגמה לראש הישר והדייקני של פשיסחא בלימוד הפשט):

והמאמר הזה הוא פלא. למה לא אמר זה תפלת נח. ועוד מה זה לשון שגמלת עלי. ועוד מה חידש לנו המדרש בזה הדרוש.

כהקדמה לביאורו הוא מפרש פסוק נוסף: ובתחילה נקדים לפרש פסוק [ישעי"ה"כב] והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע, דלכאורה קשה מה זה שהבטיח לנו השם שנענה בלי קריאה.

אכן דהנה כשצריך אדם לאיזה דבר ורוצה להתפלל להשם שימלא חסרונו, בתחילה הוא בלב ואחר כך במחשבה, שהוא מחשב האיך יתפלל, ואחר כך בדיבור, שבתחילה הרצון הוא בלב, ואח"כ הרצון הזה הולך אל המחשבה, ונעשה ממנו אותיות במחשבה, ואח"כ הולך אל הדיבור ומתפלל. אכן לזה צריך עיון רב וזכות

ב'חדר של פשיסחא' הרבו לעסוק במדרש, ובקול שמחה עה"פ מתפרשים דברי המדרש: וידבר אלהים אל נח צא מן התיבה. [תהלים קמ"ב ח] הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך בי יכתירו צדיקים כי תגמול עלי. הוציאה ממסגר נפשי, זה נח שהיה סגור בתיבה י"ב חודש. להודות את שמך, לתת הודיה לשמך. בי יכתירו צדיקים, יתכללון בי צדיקא. כי תגמול עלי, שגמלת עלי ואמרת לי צא מן התיבה.

המדרש מביא פסוק מפרק קמב בתהלים, פרק תפלה מובהק של דוד המלך – שאמר על עצמו "ואני תפלה", כפי שיוזכר בסיום התורה הזו – אותו נוהגים לומר בעת צרה, כאשר מתפללים על מישהו שנצרך לכך וכו'. הפרק מתחיל "משכיל לדוד בהיותו במערה תפלה" ומסיים בפסוק "הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך בי יכתרו צדיקים כי תגמול עלי". מצב ה"מסגר" מתאר היטב את החוויה של דוד הכלוא בעל כרחו במערה, כדי להציל את נפשו, ומתאים היטב גם לתיאור החוויה של נח הסגור בתיבה כדי להציל את נפשו (כאשר במושגי הקבלה, גם המערה וגם התבה הן כינויים ליסוד אמא²). הפסוק המסיים קושר בין הוצאת דוד ממסגר ל"בי יכתרו צדיקים" – דוד יוצא מהמסגר

נערך ע"י איתיאל גלעדי משיעור שבת בראשית תשפ"ג.

א בראשית רבה לד, א.

ב ראה קהלת יעקב ערך מערה ומאורי אור מערכת תי"ו ס"ט.

ג וראה פירוש הגאונים לעין יעקב בגיטין ו, ב (נתבאר בחלק השיעור שטרם נדפס).

ד ראה לעיל בשיעור "לדבר אל עצמנו".

וסגר השם את נח בתיבה, היה סגור מכל וכל, ואף להתפלל לא היה בידו. ונמצא, שתפלת נח היה בבחינת טרם, שהיה מלוכש בהרצון הזה והרצון לא היה יכול להתפשט לבא לבחינת הדיבור. וזהו פירוש המדרש, הוציאה ממסגר נפשי, שהיה קשה לו למה לא התפלל נח שיצא מן התיבה, ואמר המדרש הוציאה ממסגר נפשי זהו נח, שנח עצמו היה התפלה כמו שאמרנו. לתת הודיה לשמך בפועל.... כי תגמול עלי, שגמלת עלי דייקא. ודו"ק,

נח, ה"צדיק יסוד עולם", הצדיק בדורו המוצא חן בעיני ה', סגור בתבה – עסוק בדאגה לכל בעלי החיים – ואין לו זמן ובעיקר לא מוחין הנדרשים לתפלה. נפשו נמצאת ב"מסגר" – מעבר לסגירה בתבה, הוא סגור בתוך עצמו, לא מצליח לבטא את הרצון הפנימי שלו. לכן לא כתוב "זה תפלת נח" – נח לא התפלל, לא היה מסוגל "להודות לשמך", אבל הוא עצמו היה התפלה – וה' גמל עליו, על נח עצמו והתפלה הכמוסה בו, וכאשר ה' ענה לו לתפלת-הלב החשאית שלו הוא לא רק מלא את רצונו, אלא גם הוציא אותו עצמו ממצב ה"מסגר" בו היתה כלואה נפשו.

ורבי בונים מסיים בקשר לדוד המלך: וזה פירוש הכתוב שאמר דוד המלך עליו השלום ואני תפלה [תהילים ק"ט ד]. ודו"ק כי דבר עמוק הוא.

ויש בנותן טעם להביא את משלו של רבי בונים ל"ואני תפלה" – כאשר בא לפני עשיר "איש מוכה, קרוע בגדים ונכה רגלים, בודאי עני כזה אין צריך כלל לדבר ולהציג את עצמו, כי מעצמותו נשקפת עניותו ודחקותו"¹.

ה קול מבשר לתהלים עה"פ (וש"נ).

השכל, ולפעמים הרצון הזה שהוא בלב אין יכול להתפשט אל הדיבור, ואף אל האותיות במחשבה אינו יכול להתפשט, וזה נקרא טרם, שעדיין לא יצא מכח אל הפועל. והבטיח להם השם שיענה אותם בלי קריאה. ודו"ק.

בעת צרה האדם צריך להתפלל – זו מצות תפלה מדאורייתא לפי דעת הרמב"ן – ואז ה' עונה לו. כיצד ניתן לתאר שה' יענה ללא קריאה של האדם? אכן, עוד לפני הקריאה המפורשת ישנו רצון בלב, קריאה סמויה שאין לה כל אותיות וביטוי. רק אחר כך הרצון מתפתח למחשבה ואחריה בא הדבור (ורמז לכך שהדבור מתחיל משלב קודם של מחשבה, שכבר יש בה אותיות: תיאור האדם כמדבר – "רוח ממללא", תרגום "[ויהי האדם ל]נפש חיה" – בגימטריא **מחשבה!**).

הסדר רצון-מחשבה-דבור הוא סדר מובהק של חש-מל-מל (הכנעה-הבדלה-המתקה). המעבר משלב ההכנעה, בו הרצון נמצא בלב ללא כל ביטוי, לשלב ההמתקה בו ניתן לבטא את התפלה עובר דרך המחשבה. הוא צריך כח של עיון והתבוננות שהרבה פעמים חסר לאדם שנמצא בעת צרה. יש לאדם רצון בלב, הוא מרגיש מועקה, אך הוא לא מצליח לבטא בדבור, ואפילו לא להבין במחשבה המודעת שלו, מהו הקושי שלו. זהו מצב של "מסגר" בנפש - הנפש עצמה סגורה, לא מצליחה להתבטא. על המצב הזה, בו התפלה נמצאת בטרם-מודע, מבטיח ה' "טרם יקראו ואני אענה" – ה' שומע את הקריאה הכמוסה בלב, גם לפני שהיא באה לידי ביטוי במחשבה ובדבור.

לאור זאת מתבארים דברי המדרש, המתאר את מצבו של נח בזמן המבול: מכיון שהביא השם מבול על כל העולם

הבחירה הנכונה

תודעת השלמות

יש להרחיב את התמונה ולדבר על המשולש של ערכי היסוד: תורת ישראל, עם ישראל וארץ ישראל. בכל אלו, ההכרה הנכונה היא שמדובר בדבר **שלם**, וכך ישנן 'שלש שלמויות', שלמות התורה, שלמות העם ושלמות הארץ. **שלמות התורה**: כל התורה כולה, וכל תרי"ג המצוות שבה, הן שלמות אחת. גם כאשר יש קשיים ועיכובים בשמירת התורה במלוואה, התודעה היא שכל התורה היא דבר ה' ורצונו ואי אפשר לוותר גם על נקודה אחת ממנה. **שלמות העם**: לא מוותרים על אף יהודי, "לא ידח ממנו נדח", ו"כל ישראל ערבים זה בזה", כאשר גרי-הצדק מתקבלים בשמחה ומצטרפים לשלמות העם. לעומת זאת, נגע התבוללות ונישואי תערובת, כמו גם 'גיורים' מזוייפים שאין בהם ממש – הינם פגיעה חמורה בשלמות העם. **שלמות הארץ**: כל ארץ ישראל ניתנה לעם ישראל בידי ה' לנחלת עולם, כל הארץ שייכת לכל העם. גם כאשר איננו יכולים לממש את הזכות על הארץ, או על חלקים ממנה, היא שלנו, ובבוא העת בע"ה נשחרר אותה מיד זרים. ממילא, אין מקום לוותרים על חלקי הארץ שזכינו בהם בהשגחה נפלאה, דבר שמהווה גם סכנה נוראה לשלום העם (כמו שהוכח רבות, לצערנו). כיום, צריך לבחור באנשים יראי שמים

ביום שלישי הקרוב יש לצאת ולהצביע בבחירות! עלינו להגדיל את כוחם של יראי ה' אוהבי ישראל במערכת השלטון, והימנעות מהצבעה מוסיפה כח לגורמים המתנגדים לתורה ולאויבי ישראל (כדברי הרבי מליובאוויטש בנושא זה בעבר).

למי צריך להצביע? לא ננקוב כאן בשמה של מפלגה מסוימת (כיון שמי שעוסק בעיקר בהפצת תורה ראוי שיהיה בלתי-מפלגתי) אך נציג אמירה עקרונית. באופן כללי, ודאי שיש להצביע למפלגה הנאמנת ביותר לתורה (המפלגה "החרדית ביותר" כלשונו של הרבי, ואין הכוונה לזיהוי מגזרי), אך בהקשר הזה יש להסביר מהי הנאמנות הנדרשת.

סמכות התורה

מהם עקרונות היסוד של המדינה היהודית המתוקנת אליה אנו שואפים? דבר ראשון, לפני שמדברים על קווים מעשיים של מדיניות (פנים וחוץ), קיימת הכרה **בסמכות העליונה, התורה**. סמכות המדינה, חוקיה ומוסדותיה, שרירים וקיימים רק במידה שאינם סותרים את חוק התורה, ולמעשה הם יונקים את סמכותם מהתורה בלבד. זו הנקודה הראשונית והיא פשוטה וחדה, מתוך אמונה בה' יתברך נותן התורה, ממעמד הר סיני ולעולם ועד.

הסיפור החסידי

רבי ישראל מרוז'ין | כשיש אהבה אמיתית...

רבי ישראל פרידמן מרוז'ין, מייסד חסידות רוז'ין הענפה, נולד בעיירה פראהבישט שבאוקראינה בג' תשרי תקנ"ז, לרבי שלום שכנא בן רבי אברהם 'המלאך' בן הרב המגיד ממעזריטש. כשהיה בן שש נפטר אביו, והוא גודל וחונך על ידי אחיו, רבי אברהם מפראהביטש. צדיקי דורו העריצו אותו, ורבים מהם נסעו אליו כחסידים אל רבם. כפי שמשתקף מסיפורים רבים אודותיו, היה הרוז'ינער הקדוש "נשמה כללית" – כל נשמות ישראל היו חלק ממנו. פעם התבטא כי כאשר קורה משהו ליהודי בקצה העולם, הוא מרגיש זאת מיד בליבו. ככזה, התנהג רבי ישראל כמלך מחש, המשקף את גדולתם של ישראל שבני מלכים הם. ואכן, העושר והכבוד להם זכה היו גדולים עד כדי כך, שעוררו את קנאתו של הצאר הרוסי. הוא השליך את ר' ישראל לכלא, ממנו נמלט באופן מופלא ומצא את משכנו בסדיגורה שבאוסטריה הסמוכה. נפטר בג' בחשוון תרי"א.

את רוצה להפתיע אותי באיזה ארוחה מיוחדת, ולכן לוקח לך הרבה זמן. דמיינתי איזו ארוחה את עומדת להכין, ובסוף את מביאה לי לחם וחמיצה כמו כל יום בבקר?! כך, אמרו החסידים לבעל האכסניא בשם הרבי, מה שהרבי מתפלל מאוחר הוא הכנת סעודה מיוחדת לבעל, לאבינו־דודנו שבשמים. אבל מי שיודע להביא רק לחם וחמיצה, אז בשביל מה לחכות?!

חשב בעל האכסניא לרגע, ואמר לחסידים: כל זה מדובר באיש ואשה שאין השלום שרוי ביניהם. אז יכול להיות שהאשה תאחר את הארוחה, והבעל יקפיד. אבל אם מדובר בזוג שהשלום שרוי ביניהם, גם כשהיא תביא לו לחם וחמיצה בשעה הכי מאוחרת שאפשר, הוא לא יקפיד בכלל. כי הוא אוהב אותה והיא אוהבת אותו. החסידים התפעלו מאוד מהתשובה של האכסניא הזקן, ואף על פי שיתכן והיו בדרך מהרבי הביתה, חזרו מהר לרוז'ין ונכנסו לרבי (כנראה היו חסידים חשובים, שיכלו להכנס אל הרבי על פי רצונם), וספרו את כל הסיפור.

פעם אחת, התארחו חסידי רוז'ין – בדרך אל הרבי או ממנו – באכסניה של יהודי, וראו שבעל הבית מתפלל מאוחר מאד, אחרי זמן התפילה. שאלו אותו החסידים: למה אתה לא מתפלל בבקר? וענה בעל האכסניה: שמעתי שיש צדיק שקוראים לו רבי ישראל מרוז'ין שגם הוא מתפלל מאד מאוחר, וכמו שהוא כך גם אני. אמרו החסידים: דע לך, אנחנו חסידים שלו, והוא סיפר לנו משל על כך:

היה היה זוג, איש ואשה, שבכל יום האישה הכינה לבעלה ארוחת בקר בזמנה – לחם וחמיצה (בורשט). יום אחד הגיע האיש למטבח בשעה הקבועה לארוחת בקר, ואין כלום על השולחן! הוא מתאזר בסבלנות ומחכה. עוברת שעה ועוד שעה, ואין אוכל. מגיע כבר אחר הצהריים, ופתאום בשעה מאוחרת מאד באה אשתו ומביאה לו ארוחה – לחם וחמיצה...

אז אומר הבעל לאשתו: למדתי זכות עליך כל הזמן, שלא הבאת לי את הארוחה בזמן כי

ישראל מרוז'ין עצמו! בתחילה הוא מזדהה עם הצדיק בנושא זמן התפילה, וכאשר הוא שומע אמרה הפוכה הוא מצליח לענות לה באופן כזה, שמביא את חסידי הרבי להתפעלות עמוקה ואת הרבי עצמו להסכמה נלהבת. בגלוי, מתאר הרוז'ינער את המצב המצוי כעת – מצב של גלות ושל קפידיא. אך מתוך האמרה הזו מחלץ הזקן את הממד הנסתר של הרוז'ינער, ממד של משיח המבקש להביא גאולה לעולם.

גם רבי ישראל מרוז'ין, במשל שאמרו החסידים בשמו, מילא תפקיד בחשיפת פנימיותו של הזקן: לולא זאת, לא היה הזקן מגלה בנפשו את הניצוץ הגאולי־רוז'ינאי הזה, ולא ממלא את תפקידו בעולם. אמנם מחיר הגילוי היה כבד – מסוכן לומר את המשפט שבשבילו ירדת לעולם... אך אין סוף לזכות וללימוד היוצאים מן המשפט הזה.

אמר להם הצדיק, רבי ישראל מרוז'ין: דעו לכם שיש נשמה שיורדת לעולם הזה לחיות שבעים שנה, רק בשביל לומר ווארט אחד [בדומה לדברי הבעל שם טוב המובאים בלוח היום־יום (ה' אייר): "נשמה יורדת לעולם הזה וחיה שבעים־שמונים שנה, כדי לעשות טובה ליהודי פעם אחת, בגשמיות ובפרט ברוחניות". כאן אומר הרבי מרוז'ין דבר חזק עוד יותר – רק בשביל לומר ווארט אחד]. חזרו החסידים לדרכם, דרך אותה אכסניא, וכשהגיעו לשם שמעו שאותו אחד כבר נפטר לעולמו.

תשובתו של הזקן נבעה מתוך השראה גדולה, ולמעשה מתארת מצב גאולי: מצב בו השלום שרוי ביננו לבין אבינו־דודנו, ובו כל הצרימות הקטנות בטלות לחלוטין באהבה הגדולה. מהיכן באה לו ההשראה הזו? יש לומר כי זו הארה משורש נשמתו של רבי

המשך מעמ' 25 <<<

לעמו לתת להם נחלת גוים", וכן בסיפורי האבות הקדושים הברית הראשונה נכרתת עם אברהם אבינו על הארץ המובטחת (ברית בין הבתרים). לאחר מכן מופיעה שלמות העם, בברית המילה עם ההבטחה על המשך הזרע ביצחק אבינו. ולאחר מכן באה ברית התורה, במעמד הר סיני. ניתן לומר שכאשר נבחר בע"ה את מלך ישראל הרי על דגלו חרותות שלש השלמויות בסדר הזה: שלמות הארץ, שלמות העם, שלמות התורה. הדגש הראשון במלכות־מדינה הוא על שלמות הארץ (דבר שיש בו היום גם עניין של פיקוח נפש הקודם לכל), לאחר מכן שלמות העם ולבסוף שלמות התורה.

[לפי שיעור ד' ניסן תשע"ט]

הדוגלים בשלש השלמויות, שלמות התורה שלמות העם ושלמות הארץ.

ארץ־עם־תורה

תורה־עם־ארץ הן שלש שלמויות המהוות יחד שלמות אחת. אך לעתים צריך להבחין ולקבוע איזה־שהוא סדר קדימה ועדיפות. מה יהיה למשל אם פלוני ואלמוני מחוייבים לשלש השלמויות אך פלוני 'חזק' ביותר בשלמות התורה ואלמוני 'חזק' יותר בשלמות העם? מהו המפתח והשרש ומה קודם למה?

יש ללמוד מהופעת השלמויות בתורה: תחילה מופיעה שלמות הארץ. ספר בראשית כולו מלמד את זכותנו על הארץ, "כח מעשיו הגיד

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

דירה מול מקום שליחות

אנחנו נשואים הרבה שנים ועדיין לא זכינו שתהיה לנו דירה משלנו, עובדה שגורמת לנו לתחושה של חוסר יציבות. כעת יש לנו הזדמנות לרכוש דירה טובה, אך לא באזור בו אנו גרים ובו אנו מבצעים את שליחותנו [הכוללת בין היתר גם שיעור שבועי ב'נפלאות']. האם כדאי לרכוש את הדירה? האם נכון שגם נעבור לגור בה?

נודה גם לברכת הרב להצלחה בחינוך הילדים.

מענה:

ודאי כדאי שתהיה לכם דירה משלכם, ואם יש כעת הזדמנות טובה בהשגחה פרטית, כדאי להשקיע בזה. אפשר להמשיך לגור במקום השליחות שלכם, אבל נחלה בארץ ישראל זה עניין גדול. בעזרת ה', שתהיה לכם נחלה בארץ ישראל, שגם

נתן לכם יציבות רגשית. לגבי הילדים – שתהיה לכם נחת חסידית מכולם, ושיהיו לכם נסים ונפלאות. תלמדו את הנפלאות ותראו נפלאות!

למה לא לחזק את היראה?

בשיעור על ר' אלעזר בן דורדיא הרב התבטא שהוא היה יהודי 'דתי' ואולי אף בחור ישיבה שפשוט היה 'מכור' לאותה תאוה. לצערי התיאור הזה מאד הזכיר לי אותי, מה שגורם לי לרצות מאד להבין וליישם את דרך התשובה עליה הרב דיבר.

בשיעור הרב אומר, על פי התניא, שהדרך לצאת מה'התמכרות' היא דווקא על ידי 'אהבה רבה' ולא ע"י יראה. דווקא בנוגע לעצמי אני מרגיש שצד החסד והאהבה יחסית קיים אצלי, ואילו קו השמאל – יראת שמים כח התגברות ו'אתכפיא' – זה מה

שחסר ואם רק אצליח לחזק אותם מזמן הייתי מפסיק ליפול. גם ממהלך השיעור היה משמע שאצל אנשים דוגמת ראב"ד קיים הצד של 'טוב וחסד' ומה שחסר להם זה פקחות ויראת שמים. אם כך כיצד ייתכן שדרך התיקון היא ע"י אהבה רבה ולא ע"י חיזוק היראה?
אשמח לחידוד והכוונה בענין.

מענה:

מה שהוסבר בשיעור הוא שהיראה כלולה בתוך האהבה. ככל שיש יותר 'אהבה רבה' – כך באמת יש יותר יראה. אלה לא שני דברים נפרדים שלא הולכים יחד. כל החידוש הוא ענין "לאכללא שמאלא בימינא" – שבדור שלנו העבודה היא להכליל את היראה בתוך האהבה, להתמקד בעבודת האהבה ולהבין שהיראה נמצאת בתוכה.

רַבִּי גִבְרִיָּהּ, רַבִּי נְחֻמָּה?

הצדיקים – הוא נהג כלפי חוץ בגנוני מלכות. הביית שלו היה נראה כמו ארמון מפואר, בתצרו עמדה ארות סוסים גדולה ולצדה כרכה מהדרת. גם בגדיו היו מכבדים והדורים, ואפילו נעליו עשויות זהב טהור. מספר שהצאר הרוסי החל לחשש מגדלתו והנהגתו של רבי ישראל עד שאסר אותו בבית פלא ורבי ישראל נאלץ לברוח אל מחוץ למדינה.

הנהגה זו לא הייתה מובנת לרבים – מה פשר המלכותיות הזו? מדוע הוא אינו נוהג בצניעות? אף לרבי ישראל הייתה את דרכו שלו בקדש. מספר שפעם אחת הגיע לבקר אותו רבי יצחק מאיר מגור, בעל מחבר ספר 'חדושי הר"מ' ומיסד חסידות גור. פאשר עברו יחד ליד ארות הסוסים שאל אותו רבי ישראל: "מה דעתך על הסוסים היפים שלי?" רבי יצחק מאיר, שלא אהב את הנהגת המלכות, ענה לו בפסוק מספר קהלת: "גם זה הבל" – כל הסוסים האלו הם הבלי עולם הזה. רבי ישראל

שלום ילדים!
"ויקרב ה' לדרכו!" כך הכריז הגבאי במוצאי שבת בראשית. אחרי שאספנו מלא חפנים שפע בחגים אנו יוצאים לדרכו, לחרחף הארה.

כַּחַסְדֵי מְרִיָּא דְכַבְדֵי

השבוע, ביום ג' מרחשון, חל יום ההולאה של צדיק גדול מאד – רבי ישראל מרוז'ין. רבי ישראל היה נכדו של רבי אברהם המלאך ונין של המגיד ממעזריטש. לרבי ישראל היה קשר מיוחד עם הרבי מליובאוויטש דאז, הצמח צדק, שהיה מכנה אותו באידיש 'דער הייליגער רוז'ינער' (הרוז'ינר הקדוש). קשר זה היה המשך לקשר החם בין הסבים של השנים – רבי אברהם המלאך ואדמו"ר הזקן – שלמדו יחד בחברותא פאשר היו אברכים צעירים בבית המדרש של המגיד ממעזריטש.

לרבי ישראל הייתה הנהגה מאד מיוחדת, שהייתה יוצאת דפן בין לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"ה הרב שילה אופן.

ענה לו: נכון! **הכל** ראשי תבות "הכל ברא לכבודו"...

מִלְכּוּת וְאַלְפָאוֹת

לא הרבה ידעו, אבל אותן נעלים יקרתיות שנועלות לרגליו של רבי ישראל היו ללא סליה. פעם, לאחר שעמד עם חסידיו על השלג בזמן קדוש לבנה במוצאי שבת, הבחינו שבמקום בו עמדו רגליו על הקרח הקפוא מבצבצים פתמי דם. הוא בעצם עמד יחף בנעלים חסרות סליה ועורו נדבק אל הקרח. למעשה היה רבי ישראל נוהג כלפי חוץ במלכותיות ובהדר, אבל בפנים, היכן שאף אחד לא רואה, היה נוהג בפשטות רבה ואף סובל ומצטער.

מה פשר הנהגה שפזו?

בדרך כלל, מי שמקבל לידיו תפקיד חשוב מתמלא בגאווה. הוא המחליט והוא הקובע ולכן פלם צריכים להקשיב אליו. אבל אצל מלך יהודי צדיק, כמו לדגמה דוד המלך, מתרחש בדיוק ההפך. ככל שהתפקיד גדול וחשוב יותר כך הוא מרגיש את עצמו קטן ושפל יותר. הוא אומר לעצמו "מדוע דוקא אני זכיתי לכך? מה בדיוק מיחד בי? למה ה' בחר בי לתפקיד?".

מה שמעניין הוא, שהשפלות של המלך לא גורמת לו לבטלנות או לרפיון במלוי תפקידו. בדיוק ההפך, ככל שמרגיש פמה הוא קטן – כך הוא מתמלא מרץ וחשק לפעל לשם

שמים, לכבוד ה'. דוד המלך לחם ונצח במלחמות גדולות ובגבורה רבה וכבש את כל ארץ ישראל מתוך מטרה אחת ויחידה – לבנות לה' בית. נכון שהוא זה שקובע ומחליט לכלם ולכן הוא מתנשא על העם, אבל הוא מרגיש שכל הגדלה שזכה לה היא אף ורק שליחות שמחייבת אותו לפעל ביתר שאת ובאחריות רבה. לכן כאשר הוא בא לשפוך את נפשו בתפלה לפני ה' הוא אומר על עצמו "אנכי תולעת ולא איש..."

אגב, אתם מכירים עוד משהו שמתרומם לגבה ואחר כך יורד נמוך? מי שישב על שפת הים ימים ולילות – או מי שלמד על זה – בטח מכיר את התופעה. גבה פני הים משתנה מזמן לזמן. כאשר המים נמצאים בשיא הגבה אנו קוראים לכך **גאות** וכאשר הם יורדים לשיא הנמיכות אנו קוראים לכך **שפל**. בדיוק התכונה המבדקת של המלך. עוד לא נחשתם? בדקו את חשבון הגימטריה של שתי המלים ותגלו הפתעה מעניינת...

עַל אֵין אֵין

כל זה קשור למנהיג, למלך ישראל, אבל מה הקשר אלי? אז הנה תגלית חשובה: כל אחד מאתנו הוא מלך! על מי? על הכחות שלי, על התכונות שלי, על המחשבות והרגשות שלי – כלם בעצם העם עליו אני מולך. אני מחליט

ובחיות. ואַחֲרַי וְלִפְנֵי הַכֹּל לֹא נִשְׁכַּח: אֵת
הַכַּחוֹת קִבַּלְנוּ מֵה' לֹא בְזָכוֹת עֲצָמֵנוּ,
אֲלָא בְּמִתְנַת חֲנָם וְכִדֵּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם,
וְהַכֹּל לְכַבּוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ!

”כִּי מִמָּדָה הַכֹּל וּמִיָּדָה נִתְּנוּ לָךְ”

חֲדָף בְּרִיא וּפּוֹרָה!

5'

על עֲצָמֵי פִּיצָד אֶתְנַהַג הַיּוֹם בְּלִמּוּד
הַתּוֹרָה שְׁלִי, בְּקִיּוּם הַמְצוּוֹת, בְּיַחַס שְׁבִין
אָדָם לְחֻבְרוֹ – עִם הַחֲבֵרִים וְהָאֲחִים.
כְּמוֹ הַמֶּלֶךְ, לְכֹל אֶחָד מֵאֲתָנוּ גְאוֹת
וְשִׁפְל. לְכֹל אֶחָד תִּפְקִיד מִיָּחָד בְּעוֹלָם,
וְאוֹתוֹ נִבְצַע בְּקוֹמָה זְקוּפָה, בְּגְאוֹת (כֹּן,
בְּדַרְכֵי ה' אֲפָשֶׁר לְהִתְגַּאוֹת), בְּמַרְץ

בפשיסחא חתרו לנקודת האמת, הנקודה

הפנימית ביותר בנפש, מעבר לכל הלבושים החיצוניים. נקודת האמת היא יסוד עבודת האדם את ה', ובהעדרה כל ביטוייה החיצוניים הופכים לתחפושת גרידא, דקלום־של־תוכי ועשיה־של־קוף, שסופה לנשור מהאדם. לכן, עיקר עבודת האדם הוא גילוי אותה נקודה ככל יכולתו והבאתה לידי ביטוי מירבי בהתנהגותו בעולם.

הרצון לגעת בנקודת האמת עלול להשאיר את האדם אֵלם – כיצד ניתן להביע אל הזולת את הנקודה הפנימית ביותר של הנפש אם הוא אינו שותף לה בעצמו?! אכן, האמון כי נקודת אמת פנימית קיימת בכל יהודי לפי עניינו ודרגתו מאפשרת להביע כלפיו אמירה של אמת, לפנות אליו – למוחו, ללבו או אפילו לבטנו... – ולחשוף את נקודת האמת הקיומית שלו. יתר על כן, כאשר אנו, בני ישראל, 'מדברים אל עצמנו', משדרים את תדר האמת שלנו, אנחנו מסוגלים לחשוף אוצרות חבויים של אמת גם בנשמות מאומות העולם המהדהדות אלינו חזרה ומעוניינות להתקרב לעבודת ה'.

הכרת האמת הפנימית הנסתרת בעל־מודע, למעלה מטעם ודעת, והמאמץ לבטא אותה בתורה עמוקה ומדוייקת חורזים את דרך חסידות חב"ד ולאורה את שיעורי הרב גינזבורג, כאשר בשנים האחרונות זהו גם המתח בין הכרה בנקודת היחוד היהודית המוחלטת לבין ביטוייה הארתה לעולם כולו. רוב הגליון השבוע עוסק בתורת פשיסחא החותרת לנקודת האמת – נוגע ב'הקדמות' שלה לעבודה (בשיעור הראשון), משייך את נקודת היהדות הפנימית שלה למהפכה הרביעית (בשיעור השני) וגם מתאר כיצד במצבי "מסגר" נפשיים מוותר ה' על הביטויים החיצוניים ועונה לנקודת־הלב הכמוסה עצמה (במדור "קול שמחה").

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי־פון:
079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

